

Amnesty press

NR 4

52 ÅR AV KRIG

Ska vapnen tystna
i Colombia?

SIDAN 8

FYRA ÅR HAR GÅTT

Sombath försvann
vid polisspär i Laos

SIDAN 32

AKTIVIST PÅ FRI FOT

*För ett år sedan var Phyoe
Phyoe Aung ett fall i "Skriv
för frihet" när hon satt i
häkte i Burma.*

SIDAN 40

Nu blir det fyra tuffa år

Den 9 november vaknade världen upp till nyheten att republikanen Donald Trump hade vunnit en majoritet av elektorsrösterna i presidentvalet i USA. Efter en sällsynt smutsig valkampanj med två impopulära kandidater sjönk valdeltagandet, vilket innebär att Trump hade aktivt stöd av cirka en fjärdedel av de röstberättigade medborgarna i USA.

Opinionsinstitutet hade återigen svarta dagar när de skulle förklara hur alla mätningar hade visat att Hillary Clinton skulle bli nästa president och mediekommentatorer fick bistera lära sig att arbetarklassen i USA inte bara består av gruppen "vita kränkta män". Vallokalsundersökningar visade att Trump vann både bland vita män och vita kvinnor men förlorade stort, oavsett kön, bland övriga etniska grupper.

Valet av Trump visade att en hatfylld retorik under en valrörelse kan ge stöd. Även om Trump i intervjun den 13 november i CBS "60 minutes" hade ersatt muren mot Mexiko med ett stängsel och inskränkt de elva miljoner invandrare till två-tre miljoner "kriminella" som ska utvisas, så var utnämningen av Stephen Bannon till presidentens närmaste rådgivare en chock för många. Bannon beskrivs som högerextremist som gett alt right-rörelsen, den vita extremnationalismen, en plattform på sajten Breitbart. Den blivande vicepresi-

**ULF B
ANDERSSON**

Chefredaktör

FOTO: SANDRA JOHNSON

denten, Mike Pence, har som guvernör i Indiana gjort sig känd för att arbeta hårt för diskriminering mot hbtqi-personer i delstaten. När det gäller aborträtten, som Högsta domstolen i USA slog fast 1973, har Trump lovat att arbeta för inskränkningar och i valrörelsen har han uttalat stöd för användning av tortyr.

För människorättsorganisationer väntar nu fyra tuffa år. Amnesty har varnat för att Trumps retorik från valrörelsen inte får bli regeringspolitik. Human Rights Watch uppmanade den 11 november Trump att offentligt gå ut och säga att "våld och hatbrott är oacceptabelt" efter rapporter om att rasistiska hot har ökat efter valet. I en helsidesannons i New York Times lovade medborgarrättsorganisationen ACLU att med full styrka försvara friheter och rättigheter i USA om Trump försöker inskränka dem.

Valsegern för Donald Trump hälsades med glädje av nationalister och högerpopulister i många länder. "Idag USA, imorgon Frankrike" var budskapet från Front Nationals ledare Marine Le Pen som nästa år hoppas bli Frankrikes president. Och många varnade för att världen långt utanför Vita huset nu är på väg mot en epok där mänskliga rättigheter och humanism är under attack. IIII

Ulf B Andersson

AMNESTY PRESS är ett forum för information och diskussion kring mänskliga rättigheter samt de områden som faller inom ramen för Amnestys globala och övergripande prioriteringar. Amnesty Press leds av en självständig redaktör som också är ansvarig utgivare. Artiklar representerar inte nödvändigtvis Amnestys åsikter. Det gäller även annonsmaterial, till exempel bilagor. Amnesty Press utges av Amnesty International, svenska sektionen.

REDAKTION: Ulf B Andersson, redaktör, ansvarig utgivare. Malin Engman (layout), Vera Häggblom (sociala medier).
GRAFISK FORM/AD: A4/Lotta Lundin.
REPRO: A4/Lotta Lundin.
ADRESS: Box 4719, 116 92 Stockholm.
TELEFON: 08-729 02 00, fax: 08-729 02 01.
E-POST: ap@amnesty.se
HEMSIDA: amnestypress.se
SVENSKA SEKTIONEN: Postgiro 900072-0, bankgiro 900-0720.

PRENUMERATION: 200 kr.
TRYCKERI: V-TAB AB, Vimmerby, 2016.
PRESSLÄGGNING: 15 november 2016.
Utkommer med fyra nummer 2017.
MANUSSTOPP: Nr 1/2017: 30 januari.
HOS LÄSARNA: 3 mars.
ISSN: 0284-7108. Detta nummer trycks i 96 160 exemplar.
ANNONSER: Richard Kruuse: richard@lvdmalmo.se
OMSLAG: Jonas Gratzner.

NEJ TILL FREDSAVTAL. Den 2 oktober hölls folkomröstning i Colombia. Det blev en chock när en knapp majoritet röstade nej.

FOTO: JULLAN LINEROS

24 RÄTTIGHETER UNDER UNDANTAG

ETT ÅR HAR GÅTT sedan attackerna i Paris och undantagslagarna får kritik av Amnesty International.

46 PUTIN HAR ETT SÄKERT GREPP

APATIN BLAND ryska väljare är utbredd och presidentens parti vann en storseger.

DESSUTOM

6

GODA NYHETER
2 747 dödsdömda fångar får sina straff omvandlade i Kenya.

39

KRÖNIKA
Joakim Medin rapporterar från fronten vid Mosul.

44

SÅ GICK DET SEN
Efter 16 år har Irom Sharmila avbrutit sin hungerstrejk.

FYRA ÅR AV SAKNAD

32 SEDAN DEN 15 december 2012 har Ng Shui Meng väntat i Laos på besked om vad som har hänt hennes man.

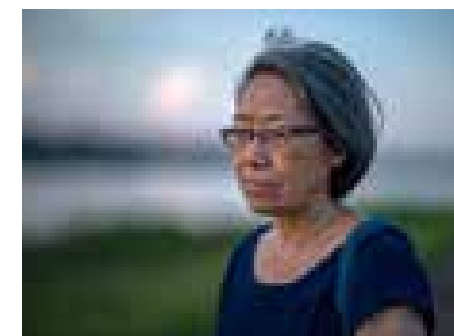

FOTO: JONAS GRATZER

“VI VILL LEVA”

VAR 30:E TIMME beräknas en kvinna mördas av en man i Argentina. När 16-åriga *Lucía Pérez* fördes bort av en grupp män i Mar del Plata och sedan drogades, torterades och våldtogs innan hon dog av sina skador väckte det en ny vrede.

Åklagaren *María Isabel Sánchez* beskrev mordet som en “omänsklig sexuell aggression” och sade enligt *The Guardian* att detta var det värsta fall hon har varit med om.

Under parollen “#NiUnaMenos” (Inte en till) uppmanades den 19 oktober till en timmes kvinnostrejck och demonstrationer. I huvudstaden Buenos Aires tågade tiotusentals personer i ett iskallt regn till Plaza del Mayo (bilden) för att i sorg och vrede kräva ett stopp för mäns våld mot kvinnor med krav som “Vivas nos queremos” (Vi vill leva).

Även i många andra argentinska städer hölls manifestationer, liksom i Mexiko, El Salvador, Bolivia, Chile, Paraguay och Uruguay.

ULF B ANDERSSON

FOTO: EPA/DAVID FERNÁNDEZ/TT

VIVAS NOS
QUEREMOS

2 747 FÅNGAR SLIPPER DÖDEN

 KENYAS PRESIDENT Uhuru Kenyatta omvandlade den 24 oktober dödsstraffet för samtliga dödsdömda fångar i landets fängelser. Det innebär att 2 747 dödsdömda fångar nu i stället fick livstids fängelse. 102 personer som dömts till långa fängelsestraff benådades vid samma ceremoni.

– Beslutet att omvandla dödsdomarna för Kenya närmare den växande gemenskapen av nationer som har avskaffat denna grymma och omänskliga form av bestraffning, sade **Muthoni Wanyeki**, Amnesty Internationals chef för Östafrika, Afrikas horn och Stora sjöområdet.

Amnesty uppmanade samtidigt Kenya att avskaffa dödsstraffet. Den senaste avrättningen verkställdes år 1987 men domstolarna fortsätter att avkunna dödsdomar. År 2009 omvandlade den förre presidenten **Mwai Kibaki** över 4 000 dödsdomar till livstids fängelse. **||||**

MEDBORGARJOURNALIST FRI FRÅN HÄKTE

 YUAN YING, en så kallad medborgarjournalist aktiv på webbsidan "64 Tianwang", frigivs den 27 oktober efter nästan två månader i häkte. Hon greps efter

Yuan Ying

att ha rapporterat om en demonstration i Peking med 2 000 petitionärer i samband med G20-mötet i Hangzhou. Ytterligare fem andra medborgarjournalister greps också för att ha rapporterat om protester. Anklagelserna mot dem var att de skulle ha "muckat gräl och provocerat oro".

Amnesty International utfärdade en blixttaktion och fyra av de gripna släpptes efter några dagar. Amnestys aktion och andra påtryckningar från omvärlden tros ha bidragit till de fyras och Yuan Yings frigivning. Den sjätte personen, **Qin Chao**, sitter fortfarande fängslad.

64 Tianwang, som grundades 1998, är en av de få stora webbplatser som rapporterar om petitionärers protester i Kina. **||||**

NEJ. Under hösten har stora demonstrationer hållits i Polen mot förslaget om skärpt abortlag.

FOTO: PIOTR STASIAK/TVKRYZYS/AL

Stopp för skärpt abortlag

 DEN 6 OKTOBER röstade en majoritet i det polska parlamentet, sejmen, ned ett förslag om skärpt abortlagstiftning i Polen med 352 röster mot 58. Förslaget föll då konservativa ledamöter från regeringspartiet PiS, Lag och rättvisa, valde att gå emot förslaget som tillkommit genom ett medborgarinitiativ där tillräckligt antal namn hade samlats in för att sejmen skulle behandla det.

Enligt det nu stoppade lagförslaget skulle abort bara tillåtas om kvinnans liv är i fara. PiS och landets premiärminister

Beata Szydło hade uttryckt stöd för förslaget men hon backade i sista stund.

Protesterna var omfattande i Polen under hösten och den 3 oktober demonstrerade hundratals polacker mot förslaget och kvinnor uppmanades att strejka. En opinionsmätning i tidningen Newsweek Polska visade att 74 procent av befolkningen står bakom den nu gällande abortlagen.

Gauri van Gulik, biträdande chef för Amnestys avdelning för Europa, såg beslutet i sejmen som "en enorm seger för miljoner

kvinnor och flickor som har mobiliserat, visat sin vrede och framgångsrikt stoppat en lag som skulle ha tagit ifrån dem deras rättigheter och satt deras hälsa i fara".

Polen hade under kommunisttiden en av Europas mest liberala abortlagar vilket gjorde att svenska kvinnor åkte dit i mitten av 1960-talet för att göra abort. År 1993 gjorde Solidaritet och katolska kyrkan en uppgörelse som innebar att Polen fick en av de mest restriktiva abortlagarna i Europa och det görs nu endast

ett hundratal tillåtna aborter varje år. Tiotusentals aborter görs i stället i hemlighet eller i grannländerna.

PiS vann valet hösten 2015 med stor majoritet men det är tveksamt om partiet av taktiska skäl nu kommer att driva frågan om skärpning av abortlagen. Den 4 november uppmanade FN:s människorättskommitté Polen att inte skärpa lagen och uttalade oro över att den nuvarande abortlagen tvingar kvinnor till osäkra aborter som kan utgöra en fara för hälsa och liv. **||||**

ULF B ANDERSSON

FRI EFTER 14 ÅR I FÅNGENSKAP

 MOHAMEDOU OULD SLAHI, som har hållits i fånglägret på USA:s bas i Guantanamo utan åtal eller rättegång sedan år 2002, återfördes den 17 oktober till sitt hemland Mauretanien. Han greps i Mauretanien 2001 och efter en vecka fördes han till Jordanien. Efter åtta månader i isoleringshåkte skickades han till Bagramfängelset i Afghanistan för att kort därefter skickas till Guantanamo.

Under de 14 åren i fångenskap utsattes Mohamedou Ould Slahi för olika former av tortyr. Han skrev en bok om sina upplevelser, "Guantanamo – en dagbok", som år 2015 gavs ut på svenska på Norstedts. **||||**

Mohamedou Ould Slahi håller presskonferens i Noukchott efter hemkomsten. FOTO: AFP/TT

W Jag skulle också vilja tacka er för alla solidaritetsbrev som jag fick i fångelset."

Den marockanska aktivisten *Wafae Charaf* tackade i september Amnesty för stödet hon fick när hon avtjänade ett tvåårigt fängelsestraff. Hon greps när hon var på väg till en arbetarprotest i Tanger och dömdes för "falsk rapportering om tortyr". Över 200 000 personer stödde en Amnestykampanj för hennes frigivning.

HISTORISKT. Colombias president Juan Manuel Santos och Farc-gerillans ledare Rodrigo Londono skakar hand i Cartagena när de 26 september skriver under det historiska fredsavtalet inför 2 500 inbjudna gäster från hela världen.

FOTO: LUIS ACOSTA/AFP/TT

Norges utrikesminister Borge Brende.

FN:s general-sekreterare Ban Ki-moon.

Mexikos president Enrique Pena Nieto.

Perus president Pedro Pablo Kuczynski.

Kubas president Raul Castro.

Spaniens tidigare kung Juan Carlos.

BLIR DET FRED I COLOMBIA?

EFTER 52 ÅR AV KRIG kom Colombias president Juan Manuel Santos och Farc-gerillans ledare Rodrigo Londono överens om ett fredsavtal. Nobelkommittén gav fredspriset till Juan Manuel Santos för detta. *Men i folkomröstningen blev det nej.*

TEXT: JOHAN SCHMIDT

COLOMBIA

HUVUDSTAD:
Bogotá.

POLITIK:
Republik. Juan Manuel Santos valdes år 2010 till president. Sedan 1964 har en väpnad konflikt pågått i Colombia. Ett fredsavtal underkändes vid en folkomröstning den 2 oktober.

YTA:
1141 748 km²
(Sverige:
449 964 km²).
BEFOLKNING:
48,8 miljoner.

”**V**i var så nära. Jag kunde känna hoppet om fred, som en varm vind kom den mot mig. Nu vet jag inte vad, jag förstår inte.

Luz Elena Galeano stirrar med tom blick ut över Medellín. Måndagen efter folkomröstningen den 2 oktober snurrar livet på som vanligt i Colombias näst största stad.

Här var stödet för ett nej mycket stort, både i staden och i länet Antioquia där 62 procent röstade nej. Detta är den tidigare presidenten *Álvaro Uribe* hemmaplan och starkaste fäste och det var Uribe som ledde kampanjen för att stoppa avtalet.

– Nu är vi i limbo, ingen vet vad som ska hända. Vi måste fortsätta men det känns som om vi måste börja om en lång vandring precis när vi var framme, säger Luz Elena Galeano.

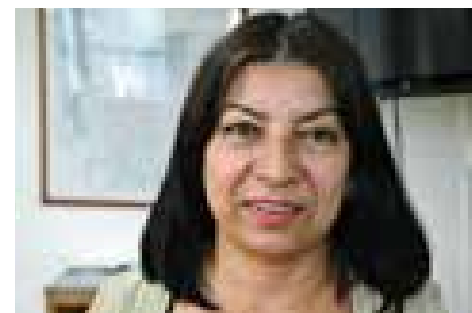
Hennes man försvann och mördades en dag i december 2008 i Comuna 13, en av Medellínns förstäder som klättrar upp på sluttningarna i dalen där staden ligger. De trångbodda

fattigkvarteren domineras av tegelhus och brädsbjälkar som byggts av folk som tvingats fly undan striderna på landsbygden. Medellínns kåkstäder har varit den mest urbana platsen där konfliktens olika väpnade aktörer krigat mot varandra och tusentals personer har dödats eller försvunnit här. De anhöriga har länge kämpat förgäves för att få stöd i sitt sökande men motats av en blandning av hot och ointresse.

– Glöm och gå vidare, säger de till mig, förklarar Luz Elena Galeano. Men jag kan inte glömma eller gå vidare innan jag får veta vad som hänt. Sanningen är rättvisan

FOTO: WIKIPEDIA
Álvaro Uribe

ÄNKA. Luz Elena Galeanos man försvann 2008.
FOTO: JOHAN SCHMIDT

KROPPAR DUMPADES. Anhöriga till saknade personer samlade vid soptippen La Escombrera i kåkstaden Comuna 13 i Medellín. Sökningar efter kroppar inleddes förra året.

FOTO: TT BILD/RAUL ARBOLEDA

jag söker. Sanningen om vem som mördade min man och alla andra tusentals som mördats är vad som krävs för att jag ska förlåta och försonas.

När Luz Elena Galeano sökte efter sin man och försökte ta reda på vad som hänt kom hoten. Först stoppade män på motorcyklar hennes nioåriga dotter på väg hem från skolan och sade att hennes mamma borde sluta leta. Sedan kom hoten direkt till Luz Elena. Männerna på motorcykeln sade att inte bara hon utan även hennes barn skulle hamna på samma ställe som hennes man.

– Jag flydde samma natt, tog med barnen och lite kläder men var tvungen att lämna allt. Jag vet att hoten inte är tomma ord, säger hon.

Nära förstaden ligger en stor soptipp, La Escombrera, där byggavfall dumpats i decennier. Tippen användes av den högermilis som kontrollerade Comuna 13 och andra kåkstäder för att göra sig av med sina offer. Bland armeringsjärnen, betong och annat skrot slängdes kropparna av de som milisen hade mördat. Folk i området har vetat detta länge men inte vågat berätta och först sedan en av milisens ledare erkände att tippen använts för att dumpa offer beslöt kommunen att börja utreda fallet. Förra året inleddes de första utgrävningarna men det är ett svårt arbete att söka efter benrester i ett berg av byggavfall som schaktats och blandats med sand.

– Vi förstår att det är svårt och mycket osannolikt att de hittar något men vi har en

”Alla vi konfliktens offer har försökt komma över våra personliga förluster. Nej, i folkomröstningen känns som en ny och svårare kollektiv förlust.

➤ moralisk skyldighet att söka efter de som har försvunnit. Colombia som samhälle måste få veta sanningen om vad som hände under konflikten, säger Luz Elena Galeano.

Fredsprocessen mellan regeringen och Farc-gerillan har öppnat möjligheten att börja söka efter de försvunna. Gerillan har pekat ut platser där de begravt sina offer och sina egna döda och rädslan att berätta har minskat hos folk. Någon exakt siffra på hur många som försvunnit under konflikten finns inte men uppskattningarna varierar mellan 30 000 och 55 000 personer.

– Alla vi konfliktens offer har försökt komma över våra personliga förluster. Nej, i folkomröstningen känns som en ny och svårare kollektiv förlust. Varför valde folk att slänga igen dörren i ansiktet på oss när vi äntligen såg en möjlighet att komma vidare, säger Luz Elena Galeano och gråter.

FARC

FUERZAS ARMADAS REVOLUCIONARIAS DE COLOMBIA, Colombias revolutionära väpnade styrkor, bildades 1964 som en väpnad gren av kommunistpartiet PCC, som betraktades som Sovjettroget. Under 1980-talet bildades Unión Patriótica, Patriotiska unionen, som ett öppet vänsterparti. Flera tusen medlemmar mördades av paramilitära grupper. PCC och Farc bröt med varandra 1993.

Den 1 mars 2008 gjorde Colombias armé en räd in i Ecuador och dödade 20 personer, däribland **Raúl Reyes**, internationellt språkrör för Farc och den näst högste ledaren i gerillan. Några veckor senare avled Farcs ledare **Manuel Marulanda** i en hjärtattack.

Farc har terroriststämpel av Colombia, USA, Kanada, Chile, Nya Zeeland och EU. Gerillan har anklagats för att vara inblandad i narkotikahandel och kidnappningar i syfte att få lösensummor har väckt hård kritik.

MÖRDAD. **Jorge Eliécer Gaitán**. FOTO: WIKIPEDIA

1948 Den 9 april 1948 skjuts den liberale politikern **Jorge Eliécer Gaitán** ihjäl i huvudstaden Bogotá. Mordet på Gaitán är för Colombia vad skotten i Sarajevo var för första världskriget; gnistan som tände en brand som snabbt växte bortom kontroll. Direkt efter mordet utbröt ett våldsamt upplopp i Bogotá som snabbt spred sig till andra delar av landet. De liberala anhängarna till Gaitán och de konservativa motståndarna stred mot varandra i ett grymt krig där 200 000–300 000 personer dödades.

Farc-gerillan bildades formellt först 1964 men det var mordet på Gaitán och striderna som följde på det som lade grunden till gerillan. Farcs ledare

Manuel Marulanda anslöt sig till de liberala miliser som bildades på landsbygden. I ett försök att få slut på våldet slöt de liberala och det konservativa partierna 1957 en pakt kallad den Nationella Fronten. Paktens innebär att de båda lägrens miliser avväpnades och att partierna turades

om att styra landet. Överenskommelsen ledde till en institutionaliserad tvåpartidik-

FOTO: WIKIPEDIA

Manuel Marulanda

DÅ DET BÖRjade. Förödelsen i Bogotá den 15 april 1948 efter kravallerna som bröt ut sedan det liberala partiets ledare **Jorge Eliécer Gaitán** mördats.

FOTO: TT BILD/WILLIAM J. SMITH

tatur som stängde ute alla andra politiska partier och rörelser.

I delar av landet möttes paktens skepsis och några miliser behöll sina vapen. Gruppen som leddes av Manuel Marulanda var en av dem som vägrade inrätta sig och som började bygga upp egna självstyrande samhällen. Kommunistpartiet skickade folk till dessa områden för att värva grupperna till sig och när armén 1964 gick till attack mot en av de självstyrande byarna föddes gerillan Farc.

Farc var bara en av flera gerillagrupper som bildades på 1960- och 70-talen och under en period fanns sex grupper som

representerade olika schatteringar av den internationella kommunistiska rörelsen. Gerillan var relativt svag och koncentrerad till glesbefolkade områden på landsbygden och sågs inte som något allvarligt hot mot stabiliteten i landet.

Under 1990-talet växte Farc och spred sig över hela landet i en militär offensiv som tvingade armén på reträtt. Farcs styrka ledde till att storgodsägare och företagare som tvingades betala skatt till gerillan, bildade egna miliser som snart fick stöd och träning av delar av den reguljära armén. Dessa paramilitära

AUC

Colombias förenade självförvarare var en sammanslutning av högermiliser som var aktiva 1997-2006. De stred mot Farc och ELN men anklagas också för många mord på civila. AUC samarbetade med Colombias armé.

grupper lärer sig också med de främsta narkotikakartellerna och kombinationen av gott om pengar och militär träning fick dem att växa snabbt. Runt millennieskiftet hade Farc runt 20 000 soldater medan högermilisen, som bildat en nationell organisation kallad AUC, hade cirka 30 000 personer i vapen. Våldet eskalerade och millenniets första år var de blodigaste under hela inbördeskriget.

Gerillans framgångar fick USA att mångdubbla sitt stöd till Colombias armé som efter ett par års upprustning inledde en motoffensiv.

Flera av Farcs ledare dödades och gerillan halverades i storlek. Samtidigt förhandlade dåvarande presidenten Álvaro Uribe fram ett avtal med AUC som innebar att milisen lade ned sina vapen. Det ifrågasattes dock i vilken utsträckning avtalet genomfördes.

Sedan paramilitären demobiliserats och gerillan försvagats sjönk våldsnivån men trots framgångarna för armén bet sig Farc fast på landsbygden. Det blev uppenbart för alla, både för gerillan och för landets politiker, att Farc aldrig skulle lyckas ta makten men inte heller kunna besegras militärt på kort sikt.

CEREMONI. 2005 inleddes en avmobilisering av den paramilitära högermilisen AUC som totalt omfattade cirka 30 000 personer.

FOTO: JOHAN SCHMIDT

När den tidigare försvarsministern *Juan Manuel Santos* valdes till president 2010 inledde hans samtal med Farc om en ny fredsprocess och förutsättningarna att lyckas var nu bättre än någon gång tidigare under konflikten. Kriget hade blivit en anakronism, ett eko från kalla kriget och en konflikt som spelat ut sin roll och vars grundorsaker försvunnit i ett historiskt töcken och numer drevs av hämnd och politisk prestige. Samtliga inblandade var mogna att avsluta konflikten och söka en ny framtid för både sig själva och för landet genom att ta det definitiva klivet in i moderniteten och det 21:a århundradet.

PUERTO ASIS

Cesar Vargas ger klartecken att kasta loss och månaders resa längs Putomayofloden mot Brasilien kan börja. Den gyttjebruna floden slingrar sig fram genom Amazonas täta djungel, först längs gränsen till Ecuador och sedan Peru. Den väglösa djungeln i gränsområdena är Farcs hemmaplan och ett av gerillans starkaste fästén.

– De slutade kräva in sina avgifter för ett par månader sedan och sade att de snart skulle lämna in sina vapen. Nu vet jag inte hur det blir på denna resa, säger *Cesar Vargas* som är kapten för båten som transporterar virke, fisk och bensen.

Han har i tjugio år kört sin långsmala lastbåt längs floden rakt genom ett både väg- och laglöst område. Här bor urfolken som aldrig har erkänt nationsgränserna och rör sig fritt inom sina egna nationer. Gränstrakten började exploateras i jakten på gummi från trädet Kautschuk och har sedan successivt befolkats av nybyggare på jakt efter mark. I takt med att djungeln rensats för att ge plats åt boskap och odlingar har även Farc-gerillan etablerat sig i regionen. Då statens närvaro varit minimal har stora delar av Putomayo styrts av gerillan som satt upp ett eget regelverk för befolkningen.

– De har koll på alla som rör sig i området och har satt upp egna lagar. Från början fick jag betala i kontanter vid olika kontroll- ➤

AVGIFSTBELAGT. I det gerillakontrollerade gränslandet mellan Colombia, Ecuador och Peru sker alla transporter på floder. Alla lastbåtar måste betala avgifter till Farc för att kunna passera.

FOTO: JOHAN SCHMIDT

”Vi står fast vid avtalet och är beredda att avsluta detta krig som förstör Colombia och istället bidra till en verklig demokrati.”

➤ stationer längs floden men nu är gerillan modern och jag betalar en avgift till ett fasadföretag i staden och kommandanten i djungeln får ett sms som ger mig grönt ljus, berättar Cesar Vargas.

Under 1980- och 90-talet kom kokan till regionen och en kamp utbröt mellan gerillan och narkotikakartellerna om kontrollen av odlingarna. Farc insåg att man kunde få både mycket inkomster genom att ta kontroll över kokan och ett visst folkligt stöd genom att skydda odlingarna från polis och armén. Gerillans kontroll fick också den paramilitära milisen att komma till Putomayo och regionen är en av de värst drabbade av konflikten.

– Vi fick order om att sluta kräva in revolutionära skatter och har även på andra sätt påbörjat processen tillbaka till ett civilt liv. Nu vet vi inte om vi ska återgå till våra läger och förbereda oss på fortsatt krig, vi är i limbo, säger *Jairo*, en av Farcs ledare för den 48:e fronten som finns runt Putomayos huvudort Puerto Asis.

I några byar precis utanför staden skulle Farcs medlemmar som finns i regionen samlas i uppsamlingsläger i väntan på avväpning. Enligt fredsavtalet skulle gerillan inleda marschen till sina läger dagen efter folkomröstningen och efter 180 dagar skulle det sista vapnet och den sista uniformen ha förstört och Farc officiellt upplösas efter 52 år och ombildas till ett politiskt parti. Veckan efter folkomröstningen präglar ovissheten och oron Putomayo och ingen vet vad som ska hända. Farc-ledaren *Jairo* rör sig i civila kläder i staden Puerto Asis och har träffat folk på kommunen som skulle organisera gerillans uppsamlingsläger.

– Vi avvaktar order från ledningen och förbereder oss på alla alternativ. Vi står fast vid avtalet och är beredda att avsluta detta krig som förstör Colombia och istället bidra till en verklig demokrati, men då måste vi få delta i bygget av samhället. De som tror att vi ska lägga ned vapen och gå i fängelse har inte förstått någonting av fredsprocessen, säger han.

Putomayo finns både de historiska rötterna till konflikten och de vardagliga konsekvenserna som drabbar landsbygden i samhällets periferi. Regionen är fattig, glest befolkat och på alla sätt långt ifrån huvudstadens modernitet. Bristerna är stora i sjukvård, skolor och annan grundläggande infrastruktur. Här borde ett fredsavtal välkomnas och ses som en förutsättning för att förändra situationen men folk är desperata och luttrade på samma gång och trots längtan efter fred är många mycket skeptiska till fredsprocessen. Misstron mot både gerillan och regeringen är djupt rotad och dagarna efter omröstningen känns spänningen i luften. Folk vill gärna diskutera men ingen vill bli fotograferad.

I staden Puerto Asis röstade en majoritet ja till avtalet men även om anhängarna är

HANDELSVARA. Kampen om inkomsterna från kokaodlingarna har lett till stridigheter. FOTO: WIKIPEDIA

besvikna är många ändå nöjda med resultatet.

– Nu får ni vara med och förhandla och kanske är det bästa sättet att gå framåt, säger *Julian García* som sitter på ett kafé och äter frukost med sina vänner ett par dagar efter folkomröstningen.

– Du försöker bara hitta ett sätt att trösta dig, men okej jag håller med, vi som röstade nej har nu en chans att påverka och jag tror ett bättre avtal snart är på plats, säger *Javier Ramirez*.

Resultatet i omröstningen var en överraskning för alla och en chock för president *Juan Manuel Santos*. Opinionsundersökningarna visade på en enkel seger för ja-sidan och redan en vecka före valet ordnade president *Santos* en ceremoni i Cartagena där han och Farcs

ledare högtidligen undertecknade avtalet med FN:s generalsekreterare *Ban Ki-moon* och flera av Latinamerikas presidenter som vittnen.

Folkomröstningen skulle bara vara en formell bekräftelse men en kombination av missnöje med *Santos* politik, ointresse och en effektiv kampanj från nej-sidan resulterade i en kalldusch för etablissemangen. Resultatet visade på ett mycket polariserat land med en majoritet som inte känner sig representerad av vare sig presidenten, oppositionen eller gerillan. 67 procent valde att stanna hemma i ett uttryck av missnöje med landets politiska elit. Av de som röstade valde 6 431 376 personer att rösta nej till fredsavtalet medan 6 377 482 sade ja. Det skiljde alltså drygt 50 000 röster.

– Makten i Bogotá har alltid struntat i oss och det var deras egen arrogans som fick

FÖR FREDEN. Stora demonstrationer hölls i Bogotá och andra städer dagarna efter folkomröstningen för att kräva att fredsprocessen ska fortsätta.

FOTO: JOHAN SCHMIDT

”Jag skäms för att jag inte röstade och kommer tälta här tills ett nytt avtal är på plats.”

➤ folk att stanna hemma eller rösta nej, säger Javier Ramirez på kaféet.

Han tycker avtalet var för generöst mot gerillan och tror att segern för nej-sidan kommer att leda till ett bättre avtal.

– Jag tror också de nya förhandlingarna kommer sluta med ett nytt avtal, men det kommer att vara sämre och det värsta är att det nu är Santos, Uribe och Farc som gör upp. Majoriteten i det här landet är som vanligt utanför, säger Julian García.

Känslan av att framtiden avgörs av folk utan kontakt med vardagen och att förhandlingarna mellan regeringen och gerillan skedde utan insyn har lett till en politisk apati där folkomröstningen sågs som en del av ett spel där allt redan var uppgjort. Många av dem som inte gick till valurnorna uttryckte sin ånger dagarna efter valet och några har anslutit sig till det tältläger som växt fram på torget utanför presidentpalatset och parlamentet i Bogotá.

– Jag skäms för att jag inte röstade och kommer tälta här tills ett nytt avtal är på plats. Det är ju på sätt och vis en demokratisk väckarklocka att en majoritet inte kände

+ ICC

INTERNATIONELLA brottmålsdomstolen, ICC, har sitt säte i Haag. ICC bildades 2002 och i Romstadgan, antagen 1998, ges domstolen möjlighet att åtala för folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser när ett land är oförmöget eller ovilligt att beivra dessa brott. Colombia är ett av 124 länder som har anslutit sig till ICC.

sig involverade. Men om priset är en förlo-rad chans till fred var det en dyrköpt seger, säger *Leydi Cala* på torget i Bogotá.

Fredsprocessen med Farc är ett de första försöken att avsluta ett inbördes-krig inom ramen för det nya juridiska systemet med den Internationella brottmålsdomstolen, ICC, där Colombia är medlem. Tidigare liknande konflikter har oftast avslutats med avtal som givit amnesti åt de krigförande parterna men ICC:s mandat innebär att det inte längre är möjligt.

Detta kräver att fredsavtalet innehåller en form av rättslig process där gerillans ledning, men även den reguljära arméns generaler, måste svara på anklagelser om

krigsbrott och grova övergrepp av mänskliga rättigheter. I avtalets ursprungliga form löstes detta genom inrättandet av en speciell domstol som ska gå igenom alla anklagelser och där de ansvariga i utbyte mot att berätta sanningen och bidra till offrens kompensation, ska ges alternativa straff och slippa sitta i fängelse. Att hitta en acceptabel balans mellan önskan att få fred och kravet på rättvisa har varit en av förhandlingarnas svåraste moment och också ett av de mest kontroversiella.

Colombia har ställts inför frågan många gånger tidigare under åren av konflikt. Staten förhandlade med kriminella ligor för

att få hjälp att stoppa *Pablo Escobar* med argumentet att det var det mest effektiva

sättet att bespara landet ytterligare blodbad. Staten har också förhandlat med andra vänstergerillagrupper, som M-19 och EPL, vilka har lagt ned sina vapen i utbyte mot straffrihet och en chans att delta i det politiska systemet. Under Álvaro Uribes tid vid makten förhandlade

han med den paramilitära högermilisen, skyldiga till de värsta övergreppen i konflikten. Den processen kritiserades av den politiska vänstern och människorättsgrupper som en eftergift åt kriminella medan

FOTO: WIKIPEDIA

Pablo Escobar

TÄTLÄGER. På ett torg utanför presidentpalatset och parlamentet i Bogotá började folk tälta i protest mot folkomröstningens nej.

FOTO: JOHAN SCHMIDT

FIENDER. Den nuvarande presidenten Juan Manuel Santos och den tidigare presidenten Alvaro Uribe var först politiskt allierade men är nu bittra fiender som måste förhandla för att rädda fredsavtalet.

FOTO: JULIAN LINEROS

dåvarande president Uribe försvarade den med argumentet att freden har ett pris som innebär viss straffrihet.

Nu är det Uribe som kritiserar sin före detta försvarsminister Santos för att göra för generösa eftergifter mot gerillan med argumentet att det ger straffrihet åt kriminella. Den politiska vänstern försvarar avtalet med att det är priset för att få slut på konflikten och att vissa eftergifter är värda att betala.

Colombia står på tröskeln till något nytt, vid vägskälet med möjligheten att ta ett steg bort från ett krig som snurrat på repeat alltför länge. Konflikten har präglat landet i snart 70 år och cementerat positioner och en svartvit världsbild. Det är en smärtsam process som kräver att folk kliver ur sina sedan decennier befästa och bekväma positioner.

– Någon gång måste vi bryta detta mönster. Vi sitter fast i sandlådan där de olika parterna skyller på varandra som barn: det var du som började, säger Julian

García på kaféet i Puerto Asis.

Julian och hans vänner i Puerto Asis målar upp två möjliga scenarier: antingen lyckas parterna komma överens om en bredare överenskommelse som inkluderar även avtalets kritiker och som därmed får ett än starkare politiskt stöd och legitimitet. Eller så drar samtalen ut på tiden och disciplinen hos gerillan faller sakta sönder ute i regionerna där konflikten smygstartar igen vilket leder till en fortsatt konflikt bortom kontroll av politiska strukturer.

– Jag är optimist, dels för att gerillan vet att det vore självmord att återvända till kriget och dels för att även Uribe och avtalets motståndare inser att de kommer få betala ett högt politiskt pris om de går till historien som de som stoppade Colombias historiska chans till fred, säger Javier Ramirez.

En kvinna med ett barn i famnen kommer fram med en utsträckt hand och Julian ger henne några mynt och ett vänligt ord.

– Vet du vad, att behandla folk så är något jag inte gjort på mycket länge. Under krigets värsta år var jag helt avtrubbad. Vad bra, tänkte jag när jag hörde att 35 personer dött i strider, bättre BNP/capita och mer mat och utrymme för oss andra. Sedan fredsprocessen inleddes och våldet minskat känner jag att jag blivit mer mänsklig.

Även Luz Elena Galeano i Medellín beskriver processen som en möjlighet att göra Colombia mer mänskligt igen. I hennes fall handlar det konkreta sökandet efter sin mans kropp om ett sätt att upprätta sin respekt för samhället. Hennes kamp har bidragit till att landets institutioner påbörjat ett systematiskt arbete att söka efter konfliktens alla tiotusentals försvunna. Ett enormt arbete som kräver tid, resurser och tålamod och kanske framför allt insikten att sökandet handlar om mer än ett grävande efter benrester.

– Att få gräva i bråten och vara med i sökandet, att känna sanden och gruset i mina fingrar återgav mig värdighet och mänsklighet på ett personligt plan men också min tro på ett samhälle som respekterar sina medborgare, säger Luz Elena Galeano. ■■■

Den svåra vägen till fred

Det har varit en dramatisk höst i Colombia där undertecknandet av fredsavtalet mellan regeringen och Farc hälsades med stor lättnad. Sedan kom chocken när folkomröstningen resulterade i ett nej men arbetet för en bestående fred fortsätter.

TEXT: ULF B ANDERSSON GRAFIK: LOTTA LUNDIN

VAD HÄNDER NU ?

DEN 13 NOVEMBER höll president Juan Manuel Santos ett TV-tal och meddelade att ett nytt fredsavtal hade förhandlats fram med hjälp av Kuba och Norge. Texten i avtalet har ännu inte offentliggjorts men Santos uppmanade

även de som röstat nej att stödja det nya avtalet mellan regeringen och Farc. Beslut om godkännande av avtalet kommer att tas i parlamentet.

En av förändringarna i det nya avtalet är att Farc ska överlämna

alla sina tillgångar och att dessa ska användas för att ersätta offer under konflikten. Den tidigare presidenten Álvaro Uribe, som ledde nej-sidan vid folkomröstningen, var kritisk även mot det nya avtalet.

ELN

Camilo Torres.

DEN ANDRA MINDRE vänstergerillan ELN, Ejército de Liberación Nacional (Nationella befrielsearmén), har stått utanför fredsprocessen. Samtal har förts med regeringen om att inleda förhandlingar i Ecuador. Starten för samtalen har dock fördröjts då president Santos kräver att ELN friger politikern Odín Sánchez som kidnappades tidigare i år. ELN har krävt att fångslade medlemmar ska friges.

Den 13 november rapporterades att ELN hade dödat två poliser i Yopal och att en oljeledning sprängts.

ELN bildades 1964 av katolska präster inspirerade av befrielse-teologin och Kuba. Prästen Camilo Torres, som stupade 1966, var den mest kände. ELN är terroriststämplat av bland annat USA och EU.

FOTO: WIKIPEDIA

NOBELPRISET

PRESIDENT JUAN MANUEL SANTOS kommer den 10 december motta Nobels fredspris vid en ceremoni i Oslo.

– Priset ska ses som en uppmuntran till fredsprocessen, sade kommitténs ordföranden Kaci Kullman Five.

Vid tidigare Nobelpris till fredsprocesser, som Vietnam 1973, Egypten 1978, Sydafrika 1993 och Israel-Palestina 1994, har bägge parter belönats men denna gång valde Nobelkommittén att bara ge priset till Santos.

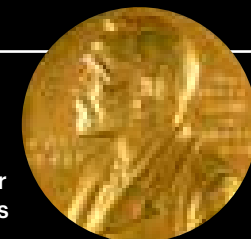

FOTO: WIKIPEDIA

KONFLIKTENS OFFER

ENLIGT UNHCR ÄR CIRKA 6,7 miljoner colombianer internflyktingar medan 360 000 har registrerats som flyktingar i utlandet. Det beräknas att 250 000 personer har dödats under konflikten, varav 180 000 är civila.

Amnesty International har kritiserat fredsavtalet för att det innebär en risk för straffrihet för brott som har begåtts av säkerhetsstyrkorna och Farc. Amnesty har också påtalat att mord och hot mot människorättsförsvarare och aktivister på landsbygden fortsätter.

FN SÄGER NEJ TILL KÄRNVAPEN

AMNESTY VÄLKOMNADE den 27 oktober en historisk omröstning i FN:s generalförsamling som ska leda till förhandlingar nästa år om ett avtal som förbjuder kärnvapen.
 – Omröstningen för oss ett steg närmare en värld fri från kärnvapens fasa, sade **Patrick**

Wilcken, utredare om vapenkontroll på Amnesty.
 Vid omröstningen sade 123 länder ja medan 38 röstade emot och 16 lade ned sin röst. Frankrike, Storbritannien, Ryssland och USA röstade nej medan Kina lade ned sin röst. **||||**

SCHEMA. Filippinernas president Rodrigo Duterte presenterar narkotikasyndikatens uppbyggnad.

SVERIGE SATSAR I MANILA

I BÖRJAN AV november öppnade Sverige åter en ambassad i Filippinernas huvudstad Manila och näringsminister **Mikael Damberg** (S) skrev i Svenska Dagbladet 7 november att Filippinerna är "en kommande ekonomisk stormakt" och "att goda affärsmöjligheter öppnas för svenska företag".
 Damberg nämnde också att den svenska regeringen "ser med stor oro på de metoder som tillämpas" när närmare

4 000 personer har dödats i kampen mot narkotikabrottslighet på order av president **Rodrigo Duterte** som tillträdde 30 juni.
 Dambergs resa till Manila fick skarp kritik i ledare i Aftonbladet och Dagens Nyheter.
 Filippinerna är medlem i ICC, Internationella brottmålsdomstolen, och den 15 oktober uttryckte ICC:s chefsåklagare **Fatou Bensouda** oro över utvecklingen. **||||**

FOTO: KING RODRIGUEZ

FOTO: ABDALRHMAN ISMAIL/REUTERS/TT

SKAM. Stephen O'Brien, chef för FN:s humanitära avdelning, kallade den 27 oktober oförmågan från FN:s säkerhetsråd att stoppa bombningen av östra Aleppo för "vår generations skam".

Bomberna

I DEN SYRISKA staden Aleppo varnade FN den 11 november för svält i den rebellkontrollerade östra delen av staden då inga hjälpsändningar har nått fram sedan i juli. Ryska och syriska flygattacker, där hundratals civila har dödats i östra Aleppo, har fått skarp kritik och FN:s människorättschef **Zeid Ra'ad al-Hussein** beskrev anfallet som "ett brott av historiska proportioner" och krävde den 21 oktober att FN:s säkerhetsråd hänskjuter frågan om krigsförbrytelser till ICC, internationella brottmålsdomstolen.
 Den 30 oktober sade FN:s Syriensändebud **Staffan di Mistura** att han var "bestört och chockad" över rebellernas offensiv mot det regeringskon-

dödar civila

trollerade västra Aleppo och påpekade att urskillningslös artilleribeskjutning av bostadsområden kan utgöra krigsförbrytelser. Det syriska människorättsobservatoriet i London, SOHR, uppgav att 41 civila hade dödats i västra Aleppo under tre dagar.
 Den 26 oktober krävde Amnesty i en rapport att de USA-ledda koalitionsstyrkor som utför flygattacker i Syrien grundligt måste utreda rapporterna om civila dödsoffer i attackerna mot IS, Islamiska staten, som har pågått i två år.
 – Det är hög tid att USA erkänner den fulla vidden av hur civila drabbats av koalitionsstyrkornas attacker i Syrien, sade **Lynn Maalouf**, chef för research-av-

delningen på Amnestys regionala kontor i Beirut.
 I de elva koalitionsattacker som organisationen undersökt kan cirka 300 civila ha dödats. USA:s militära kommando, CENTCOM, har bekräftat att en civilperson har dödats. SOHR och andra som kartlägger kriget i Syrien uppger att upp till 600–1 000 civila kan ha dödats i USA-koalitionens bombningar av IS.
 SOHR presenterade den 30 september siffror på antalet som har dödats under ett år av ryska bombningar i Syrien: 2 700 stridande från IS, 2 800 stridande från syriska rebellgrupper och cirka 3 800 civila.

ULF B ANDERSSON

"AVSKAFFA SPÖSTRAFFET I ACEH"

DEN 27 OKTOBER krävde Amnesty International och "Institute for Criminal Justice Reform", ICJR, att användande av spöstraff upphör i den indonesiska provinsen Aceh. Ett år har gått sedan spöstraff infördes för frivilligt sex, däribland samkönat sex, som äger rum utanför äktenskap. Spöstraff, som utförs offentligt, kan också utdömas för en rad andra brott som försäljning och konsumtion av alkohol och "att vara ensam med någon av det motsatta könet som inte är äkta hälft eller släkting".
 Den 17 oktober fick sju män och sex kvinnor mellan nio och 25 piskrapp utanför en moské i byn Gampong Keuramat. En gravid kvinna fick uppskov tills hon hade fött barn. Minst 100 spöstraff har verkställts hittills i år. Aceh har självstyre efter fredsuppgörelsen år 2005. **||||**

SAMKÖNADE ÄKTENSKAP PÅ GÅNG

DEN 10 NOVEMBER inledde parlamentet i Taiwan behandlingen av lagförslag om att tillåta samkönade äktenskap. President **Tsai Ing-wen**, landets första kvinnliga president, har uttalat sitt stöd för förslaget. Beslut väntas i parlamentet om några månader och Taiwan kan då bli det första landet i Asien som säger ja till samkönade äktenskap. Opinionsundersökningar har visat ett stöd för frågan.
 I oktober hölls den årliga Pride-paraden i huvudstaden Taipei och den lockade tiotusentals deltagare. **||||**

FOTO: MINE

Tsai Ing-wen

INSKRÄNKT FRIHET. Statyn över den franska nationalsymbolen Marianne vid Place de la République i Paris är symbolen för republikens ideal.

RÄTTSSSTAT PÅ GLID

ett år efter Parisattackerna

ETT ÅR HAR GÅTT sedan 130 personer dödades den 9 november 2015 i samordnade attacker i Paris från IS. I den efterföljande jakten på terrorister har regeringen töjt på lagens gränser i skydd av ett undantagstillstånd som ständigt förlängs.

TEXT OCH FOTO: CHARLOTTA ASPLUND CATOT

När Halim Abdelmalek svänger in vid tågstationen i Parisförorten Vitry-sur-Seine med sin skåpbil är han 40 minuter sen till vårt möte. Han har varit i grannkommunen och bärgat en bil och ärendet drog ut på tiden.

– Sedan husarresten har jag förlorat 60 procent av omsättningen i mitt bärgningsföretag, jag har fått säga upp tre av fyra anställda. Nu måste jag jobba jämt för att kunna betala av alla skulder, förklarar Halim Abdelmalek.

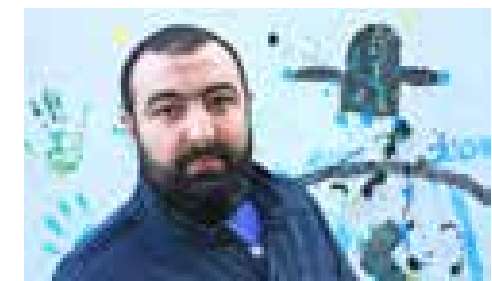
Halim Abdelmalek är en av cirka 400 personer som efter attentaten i Paris för ett år sedan misstänktes för samröre med terrorister och han sattes i husarrest. För Halim Abdelmalek räckte det med att ha ett stort skägg och befinna sig på fel plats för att bli misstänkt. I maj förra året råkade han befinna sig utanför bostaden till en av redaktionsmedlemmarna på satirtidningen Charlie Hebdo när han skulle besöka sin mor som bodde precis intill.

Halim Abdelmalek misstänktes fotografera huset med sin mobil och därmed för att planera ett attentat. Händelsen, samt lösa anklagelser om att tillhöra en radikal islamistisk rörelse och finansiera terrornätverk i Jemen, anklagelser som senare inte

kunnat beläggas, räckte för att sätta honom i husarrest.

– Över en natt blev jag anklagad för något som jag själv känner avsky inför. Jag behandlades som en kriminell, som en terrorist, någon som hatar fransmän, säger Halim Abdelmalek.

68 dagar var han tvungen att tre gånger om dagen gå till den lokala polisstationen för en närvarokontroll, fick inte lämna stadsdelen och inte lämna hemmet mellan klockan nio på kvällen och sju på morgonen. Det var ett straff han tilldelats utan rättslig process, baserat på information från

OSKYLDIGFÖRKLARAD. Halim Abdelmalek var den första under undantagstillståndet att överklaga sin husrannsakan och vinna fallet.

FRANKRIKE

HUVUDSTAD:
Paris.

POLITIK:
Republik. François Hollande från socialistpartiet valdes till president 2012. Undantagslagar infördes i november 2015.

YTA:
643 801 km².
(Sverige 449 964 km²)

BEFOLKNING:
66,7 miljoner.

”Över en natt blev jag anklagad för något som jag själv känner avsky inför.”

underrättelsetjänsten som man inte får veta var den kommer ifrån. Det medförde stora konsekvenser för hans privat- och yrkesliv.

– Livet stannade upp. Attackerna i Paris var den 13 november, attacken i mitt liv var den 16 november, säger Halim Abdelmalek.

Den där höstkvällen förra året, fredagen den 13 november, dödades 130 människor mitt i Paris i flera samordnade attacker, varav ett under ett flera timmars långt blodbad i konserthuset Bataclan. Attackerna var utförda av personer med kopplingar till Islamistiska Staten, IS. Samma kväll utlyste president *François Hollande* undantagstillstånd i Frankrike. Attacken mot Charlie Hebdo och gisslandramat i en judisk matbutik i januari 2015 hade gjort att landet redan var på säkerhetsmässigt hjälpspann.

Undantagstillstånd är erkänt i Europakonventionen för mänskliga rättigheter. En stat har rätt att göra vissa undantag från vissa skyldigheter under förhållanden som utgör ett allvarligt hot mot nationens existens. På Amnesty International hade man till en början förståelse för att man var tvungen att ta till exceptionella åtgärder.

– Det var kaos och ett allmänt paniktillstånd i landet och misstänkta mördare var på

OROAD. Dominique Curis på franska Amnesty ser stora risker med undantagslagarna.

fri fot. Man var tvungen att göra något, säger *Dominique Curis* som jobbar med fri- och rättighetsfrågor på Amnesty Internationals franska sektion.

Men snart förlängdes det tolv dagar långa undantagstillståndet med ytterligare tre månader och flera lagändringar klubbades igenom som bland annat innebar utökade befogenheter för polis att utan åklagarbeslut genomföra husrannsakan och utfärda husarrest för personer vars beteende utgör ett hot mot den allmänna ordningen.

– Det här är oroande. Innan var det en *handling* som skulle ligga till grund för miss-tankarna. Hur definierar man vad som är ett hotfullt *beteende*? Ett beteende är ett sätt att vara, inte en konkret handling. Det öppnar upp för väldigt breda tolkningar, säger *Dominique Curis*.

Under veckorna som följde genomfördes tusentals husrannsakingar och flera hundra personer sattes i husarrest.

– En husarrest får oerhörda konsekvenser för den berörda personen och dennes familj; att inte kunna arbeta, kanske förlora jobbet, bli stigmatiserade. Vissa har till och med blivit utvisade, säger *Dominique Curis*.

Inom loppet av två månader fick 3 210 personer – de flesta muslimer – sina hem eller arbetsplatser genomsökta av polis, många nattetid och ibland med stora materiella skador. I en rapport från Amnesty International den 4 februari vittnar flera av dessa om traumatiska upplevelser; övervåld från polisen, vapen som riktats mot barn...

Enligt Amnesty-rapporten ”France: Upturned lives: The disproportionate impact of France’s state of emergency” ledde endast en (1) av dessa tusentals husrannsakingar till en polisutredning om terrorism.

– De negativa konsekvenserna av undantagstillståndet är helt oproportionerliga i förhållande till det resultat som man har uppnått, sammanfattar *Dominique Curis*.

Bevismaterialet som ligger till grund för de här åtgärderna är i regel tvivelaktigt anser kritikerna. Ofta baseras de endast på så kallade ”notes blanches”, ett dokument med information som hämtats in av underrättelsetjänsten – utan datum, signatur, källor. Man vet helt enkelt inte hur, när eller varför den här informationen hämtats in.

– Bara för att det finns en viss information i de här dokumenten betyder det inte att det är sant. En ”note blanche” är ingen sanning, säger *Vincent Brengarth*.

Han är en av de två advokater som försvarade Halim Abdelmalek när han överklagade sin husarrest.

Vincent Brengarth

Under undantagstillståndet har det skett en maktförskjutning från rättsliga till administrativa myndigheter. Besluten om husarrest och husrannsakan tas av inrikesministeriet istället för, som i vanliga fall, genom ett beslut av en rättslig myndighet. Den rättssäkra beslutsprocessen är satt ur spel tycker *Vincent Brengarth*.

Syftet med undantagstillståndet var att bekämpa terrorism. Både *Dominique Curis* på Amnesty och advokaten *Vincent Brengarth* är överens om att det har varit totalt ineffektivt. Trots detta har undantagstillståndet förlängts fyra gånger. Ett problem, menar *Vincent Brengarth*, är att politikerna har fastnat i ett mönster där man måste tillkännage repressiva åtgärder efter varje terrordåd då folk förväntar sig det.

– Problemet är att det görs baserat på känslor. Undantagstillståndet gjorde inte att Nice-attacken den 14 juli undveks. Men att inte förlänga undantagstillståndet då skulle vara att erkänna att det inte fungerat mellan november och juli, säger han.

Kritiken mot den franska regeringen är inte begränsad till människorättsförfvarare inom landets gränser – även aktörer som Eu-

roparådet och FN har officiellt uttryckt sin oro för hur landet hanterat undantagstillståndet. Trots all kritik är tendensen bland landets politiker snarare att ytterligare driva på för repressiva åtgärder. Rädslan och osäkerheten bland fransmännen efter de senaste årens terrordåd och av den radikaliserings som skett bland framför allt unga män i landet, hörsammas och används av såväl det regerande Socialistpartiet som av högeroppositionen.

Frankrike, där uppskattningsvis mellan tre och sex procent av befolkningen är praktiserande muslimer, många med rötter i forna kolonier i främst Nordafrika, är främlingsfientligheten sedan länge utbredd. Landet brottas med problem som segregation och frustration hos en stor del av befolkningen som känner sig diskriminerad bland annat genom ständiga ID-kontroller av polisen. Kritikerna menar att de främlingsfientliga, ibland direkt islamofobiska, stämningarna i landet spås på av hur staten går tillväga i jakten på terrorister.

– För den vanliga medborgaren är en person som är misstänkt för terrorbrott av staten nödvändigtvis en farlig person. Få tar sig tid att granska vad som ligger bakom anklagelserna. Sättet att stigmatisera en viss grupp av befolkningen gör att undantagstillståndet har varit direkt kontraproduktivt, säger *Vincent Brengarth*.

I april och maj 2017 är det presidentval i Frankrike. Valrörelsen är redan i full gång och säkerhet är en av de stora valfrågorna.

Laïcité

DET FRANSKA BEGREPPET LAÏCITÉ är centralt i landets förhållande till religion. Ordet syftar till uppdelningen mellan stat och religion: att alla statliga angelägenheter ska vara fria från religiöst inflytande och vice versa. Under millenniets första år skärptes tolkningen av begreppet och år 2004 blev det förbjudet att bära synliga religiösa symboler, som slöja (huvudduk) eller synliga kors, i franska skolor. På senare tid har man även börjat prata om att förbjuda slöja även på allmänna platser vilket sedan år 2011 redan är fallet för burka och niqab.

”Jakten på terrorister kommer att vara i valkampanjens centrum.”

LAND I SORG. Place de la République i centrala Paris blev en samlingspunkt för fransmännen efter terrorattackerna.

Främlingsfientliga Front National och dess ledare Marine Le Pen väntas gå fram stort i valet. Mitt i detta, i slutet av januari, går undantagstillståndet ut. Vad händer då?
– Det kommer kräva stort politiskt mod för presidentkandidaterna att motsätta sig en förlängning. Jakten på terrorister kommer att vara i valkampanjens centrum. Risken är stor att politikerna kommer att använda sig av situationen och, under förevändning att skydda medborgarna, göra vissa lagar under undantagstillståndet permanenta, säger Vincent Brengarth.

Tillbaka till Vitry-sur-Seine och Halim Abdelmaleks vardagsrum. Halim Abdelma-

lek var en av de första som sattes i husarrest under undantagstillståndet och den första att överklaga och sedan vinna mot staten. Den 22 januari hävdes husarresten och staten dömdes att betala knappt 15 000 kronor i skadestånd. Bara advokatkostnaderna kostade Halim Abdelmalek tre gånger så mycket och förlusterna för företaget har varit långt mycket större.

Iskan är stor över allt som hänt, över konsekvenserna det fått för familjelivet – att behöva förklara för barnen – och för den fysiska och psykiska hälsan.

Värst är dock kanske stigmatiseringen.
– Jag lever med blickarna, med rädslan hos människor. Med minnena från de förnedrande kontrollerna på polisstationen. Det värsta är att jag måste leva med det här trots att jag blivit oskyldigförklarad, bara för att staten begått ett misstag, säger han.

Hamid Abdelmalek ser mörkt på framtiden:
– Den här tendensen att vilja begränsa medborgarnas fri- och rättigheter håller på att förstöra samhället i grunden och det sker även i övriga Europa. Och det är inte bara muslimer det gäller, även som vi har fått agera syndabock och betalat dyrt. Men det som händer angår oss alla. När friheten berövas för en del av invånarna berövas den så småningom även för resten. Och tyvärr är det vad som håller på att hända i Frankrike idag. ■■■

Attackerna som skakat Frankrike

7-9 JANUARI 2015: Två beväpnade män attackerar tidningen Charlie Hebδος redaktion. Tolv personer dödas. AQAP, al-Qaida på den arabiska halvön tar på sig skulden. Den 9 januari dödar en ensam gärningsman fyra personer vid en attack mot en judisk mataffär i Porte de Vincennes i östra Paris.

13-14 NOVEMBER 2015: Samordnade attacker mot en fotbollsarena, restauranger, barer och en konsert på Bataclan. Sammanlagt dödas 130 personer, varav 90 på Bataclan. Islamiska staten, IS, tar på sig skulden

13 JUNI 2016: Ett gift par, bågpoliser, mördas med kniv i sitt hem i Magnanville av en jihadist. IS tar på sig skulden.

14 JULI 2016: En person i lastbil dödar 86 personer vid det franska nationaldagsfirandet i Nice.

26 JULI 2016: En 86-årig katolsk präst mördas med kniv under en gudstjänst i Saint-Étienne-du-Rouvray. IS tar på sig skulden.

KRÖNIKA

Efter Mosul – nya konflikter?

Jag hade varit på plats i irakiska Kurdistans huvudstad Erbil i bara ett dygn, när Islamiska staten, IS, den 18 juli 2014 gav ett ultimatum till de kristna invånarna i Mosul, åtta mil västerut. De fick 24 timmar på sig att tvångskonvertera till sunniislam eller betala en skyhögt religiös straffskatt, annars skulle de avrättas. Alternativet var att överge hemmen och genast lämna Mosul, som IS tagit över i en blixtoffensiv i juni 2014.

Dagen efter hade staden tömts på sin kristna befolkning. Jag och min fotograf Thorkil mötte de traumatiserade människorna när de anlände till samhällen och småbyar några mil österut. Scenerna där hamnade bland annat i Amnesty Press (nummer 3/2014) och kommer aldrig att försvinna ur mitt huvud.

Nu under hösten har en ny offensiv pågått för att ta tillbaka Mosul. Väststötta irakiska och kurdiska styrkor har framgångsrikt avancerat mot IS, under en massiv internationell mediabevakning. Alla vet redan att återerövringen av staden kommer bli mycket viktig symboliskt. Men kommer det också finnas tid till någon form av eftertanke kring hur Iraks många problem först kunde uppstå?

Mitt starkaste minne från de flyende kristna 2014 är inte deras rädsla, utan att de fällde många fler tårar över den totala bristen på framtidstro. För nu, sade de, nu var det slut med kristendomen i Irak. Nu gick det inte längre att stanna i landet och många av dem blickade mot släktingarna i USA, Tyskland eller Södertälje. Irak hade redan under flera år sett ökade sektaristiska spänningar, vars bombattentat drabbat religiösa minoriteter särskilt hårt. Samtidigt hade många sunnimuslimer känt sig utsatta i det nya, shiastyrda Irak och missnöjet skapat grogrund för det sunnitiska IS.

Någon vecka efter fördrivningen av Mosuls kristna intervjuades jag och den mångårige Irakkorrespondenten Urban Hamid av Sveriges Radio. Västvärlden hade

JOAKIM MEDIN

Joakim Medin är frilansjournalist och bevakar slaget om Mosul för ETC. Han skrev i Amnesty Press nummer 3/2016 om den kurdiska konflikten.

”Västvärlden hade länge presenterat en polerad bild av det konfliktfyllda Irak.”

länge presenterat en polerad bild av det konfliktfyllda Irak, för att dölja att USA efter invasionen 2003 endast lyckats skapa ett samhälle styrt av sektaristiska agendor, sade Urban Hamid då. Sverige hade varit inne på samma spår för att lättare kunna deportera irakiska medborgare.

Ännu på sommaren 2014 lät ett sådant resonemang inte alls så självklart. Men idag vet vi att Irak uppenbarligen hade stora problem redan innan IS blev världskändisar. Konflikterna mellan sunni- och shiamuslimer samt olika etniska grupper har inte sitt ursprung i, men eldades på av de maktkamper som uppstod efter den illa förberedda amerikanska invasionen 2003. Efter IS framgångar har de konflikterna bara blivit värre.

I slutet av oktober 2016 besökte jag en enhet med kurdiska peshmergasoldater vid fronten utanför Mosul. Vad kommer att hända med de områden där araber bor, som peshmerga nu tagit över under offensiven? ”Alla de områden som vi nu säger är kurdiska, kommer att förbli kurdiska”, svarade ett befäl. Traditionellt har kurder bebott flera av dessa trakter innan Saddam Husseins regim fördrev dem. Men varken regeringen i Bag-

dad eller de väpnade shiamiliserna accepterar landavträdelser. Det verkligt farliga för Iraks framtid är att Mosuloffensiven

är i full gång, utan att några av de allvarliga sektaristiska och etniska konflikterna fått någon lösning innan. Vad vi utomstående observatörer hittills kunnat se, har inte heller utländska krafter tagit några initiativ till sådana lösningar. Därför finns det risker för fortsatta problem i Irak även efter att IS har besegrats i Mosul.

Jag och många andra journalister kommer ha många skäl att fortsätta arbeta i landet under kommande år. Men ett sådant framtidsscenario är också nog för att ge ordentligt med magont. ■■■

Saudiarabien

Oljetillgångarna har gjort Saudiarabien till ett rikt land. Landet är inte bara en ekonomisk stormakt utan också en viktig regional aktör i Mellanöstern och Nordafrika. *Kungafamiljen styr enväldigt och övergreppen mot mänskliga rättigheter är omfattande.*

TEXT: ULF B ANDERSSON GRAFIK: LOTTA LUNDIN

KUNGLIGT VÄLKOMNANDE. Statsminister Stefan Löfven (S) hos Saudiarabiens kung Salman bin Abdul Aziz den 23 oktober. FOTO: HENRIK MONTGOMERY / TT

RÄTTSLÖSA GÄSTARBETARE

UPP TILL EN tredjedel av invånarna i Saudiarabien uppskattas vara gästarbetare som lockas från främst asiatiska länder. De är i princip rättslösa och sommaren 2016 rapporterades tiotusentals byggnadsarbetare vara strandsatta sedan de hade avskedats och inte fått ut sina löner.

STRIKT RELIGION

WAHHABISM ÄR DEN RIKTNING inom sunniislam som styr Saudiarabien. Den grundades av *Muhammad ibn Abd al Wahhab* på 1700-talet och är en strikt tolkning av islam som har styrt landet sedan Saudiarabien bildades 1932. Kungamakten liksom religionens roll har institutionaliserats och det är förbjudet att utöva någon annan religion än islam i offentliga sammanhang.

IRAN ÄR HUVUDFIENDEN

DEN SAUDISKA UTRIKESPOLITIKEN har präglats av goda förbindelser med USA. Huvudfienden är det shiamuslimska Iran. De bägge regionala stormakterna utkämpar konflikter genom ombud i inbördeskrigets Syrien, där Saudiarabien stödjer sunnimuslimska rebeller, och i Jemen har konflikten skärpts sedan våren 2015.

Då inledde Saudiarabien med stöd av en koalition av nio muslimska länder, USA och Storbritannien, flyganfall mot houthi-rebeller som tagit kontroll över stora delar av Jemen. Tusentals civila har dödats eller skadats vid flyganfallen.

Houthi-rebellerna, som stöds av Iran, har svarat med raketbeskjutning in i Saudiarabien och i oktober slog en långdistansmissil ner 60 kilometer från Mecka.

FOTO: HASAN JAMALI/AP/TT

VID RATTEN. Aziza Yousef kör bil i Riyadh den 29 mars 2014 under en kampanj för kvinnors rätt att sitta vid ratten.

KVINNOR UTAN RÄTTIGHETER

FÖRBUDET MOT ATT TA KÖRKORT är en uppmärksam form av diskrimineringen mot kvinnor. Kvinnor måste ha en manlig "förmyndare" för att till exempel få resa eller gifta sig. I det offentliga rummet åtskiljs ofta kvinnor och män och strikta klädregler gäller för kvinnor.

Samtidigt växer antalet högutbildade kvinnor och 60 procent av studenterna på universiteten är nu kvinnor men merparten av dem går utan arbete efter examen.

SVERIGE OCH SAUDIARABIEN

SVERIGE HAR TRADITIONELLT haft goda förbindelser med Saudiarabien och har bland annat haft omfattande ekonomiska kontakter och vapensamarbete. Den svenske kungen har också goda kontakter med det saudiska kungahuset.

Sedan Sverige i mars 2015 avbröt samarbetet kring en vapenfabrik och utrikesminister Margot

Wallström talat om "medeltida metoder" i samband med domen mot *Raif Badawi* försämrades förbindelserna. Många svenska företag oroades. Den 23 oktober reste en delegation med statsminister *Stefan Löfven* och *Marcus Wallenberg* från Saab till Saudiarabien inbjudna av kung *Salman bin Abdul Aziz* för att förbättra förbindelserna.

FOTO: WIKIPEDIA

MÅNGA AVRÄTTNINGAR

SAUDIARABIEN SAKNAR brottsbalk och domar avkunnas godtyckligt enligt tolkning av sharialagar. Blasfemi, hädelse eller apostasi, avfällighet från läran, betraktas till exempel som ett allvarligt brott. Utomäktenskapligt sex och samkönt sex kan bestraffas med döden, liksom "häxeri".

Avrättningar genomförs ofta offentligt med halshuggning. Under 2015 rapporterade Amnesty om minst 158 avrättningar, en dramatisk ökning med 76 procent. I oktober hade 135 avrättningar rapporterats i år med den 2 januari som den värsta dagen då 47 personer avrättades på samma dag.

INGA VAL

I SAUDIARABIEN ÄR INGA politiska partier tillåtna och det finns inget parlament. Ett råd på 150 medlemmar, Majlis ash-Shura, utses av kungen men har ingen lagstiftande makt. Lokala val har dock genomförts sedan år 2005 och vid valen 2015 fick kvinnor rösta och ställa upp som kandidater.

LÄSTIPS

BITTE HAMMARGRENS bok "Gulfen. En framtida krutdurk" utkom år 2014 och ger en bred bild av Saudiarabien och grannländerna.

Scanna QR-koden och kom till avsnittet om Saudiarabien från Amnesty senaste årsrapport.

FÄNGSLAD. Raif Badawi har hittills fått 50 av 1 000 piskrapp.

FOTO: WIKIPEDIA

INGEN YTTRANDEFRIHET

YTTRANDEFRIHETEN ÄR STARKT begränsad och fallet med *Raif Badawi* har väckt uppmärksamhet över hela världen. Han dömdes år 2014 till tio års fängelse och 1 000 piskrapp för innehållet på sin liberala bloggsida. Alla offentliga möten är förbjudna sedan år 2011. Offentlig kritik av kriget i Jemen är ett brott sedan mars 2015.

FÖRSVUNNEN SEDAN 2012

Den 15 december 2012 stoppades Sombath Somphones bil av polis. Sedan dess har ingen sett honom. – Jag hoppas att han lever. Att inte veta är det allra svåraste, säger hustrun Ng Shui Meng.

TEXT: IVAR ANDERSEN

Ng Shui Meng vill inte träffas i sitt hem. Hon misstänker att det är övervakat. Istället föreslår hon ett möte i den lilla butik för rättvisemärkta och lokalproducerade varor som hon driver i centrala Vientiane. Hon startade rörelsen som en extra inkomstkälla för att finansiera de landsbygdsutvecklingsprojekt hon drev tillsammans med maken och livskamraten *Sombath Somphone*. Det var också här hon såg honom sista gången – den 15 december 2012 – för nästan fyra år sedan.

– Han hade haft ett möte och mötte mig här i butiken, säger Ng Shui Meng. Jag körde min bil och han följde efter i sin jeep, vi skulle bara hem och äta middag. Jag lade märke till att vi åkte förbi en polispostering

och en stund senare märkte jag att han inte var bakom mig, men jag tänkte att det kanske var en annan bil emellan. Jag åkte hem, lagade mat och dukade bordet. Men han kom aldrig.

Sombath svarade inte i telefon. Ingen av hans vänner hade hört av honom. Sjukhusen hade inte fått in någon patient med hans signalement.

VÄNTADE HEMMA. Den 15 december 2012 väntade Ng Shui Meng på att maken skulle komma hem men han är försvunnen sedan dess.

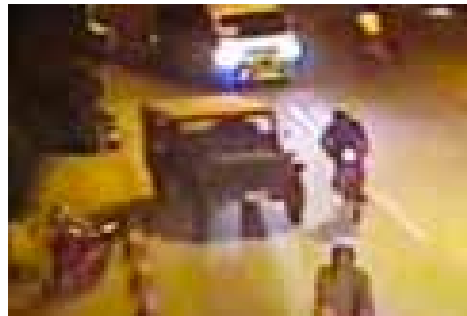
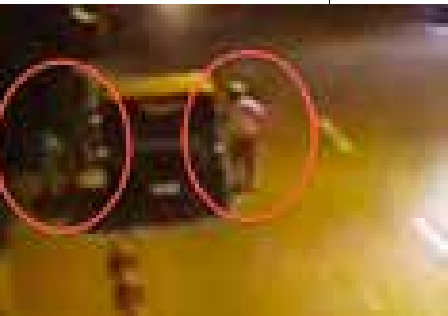
FOTO: JONAS GRATZER

Nästa dag polisanmälde Ng Shui Meng makens försvinnande. Därefter försökte hon rekonstruera hans färdväg. Vid polisposteringen de passerat föregående kväll lade hon märke till en övervakningskamera och kontaktade polisen för att få se videoupptagningen. Vad hon beskriver som en ”våldigt ung” polis godkände hennes begäran.

– Det jag såg chockade mig, säger Ng

Shui Meng. Filmen visade hur polisen stoppar hans jeep. Jag ser honom gå ut och gå mot polisen. Sedan stannar en motorcykel. Föraren pratar med polisen och kör iväg med Sombaths jeep. Sedan dröjer det några minuter innan de knuffar in Sombath i en bil och kör iväg honom.

Polisen nekade att lämna ut filmen men tillät en familjemedlem som följt med Ng Shui Meng att filma skärmen med sin

BEVISET. Övervakningsbilderna från polisspärren den 15 december 2012 visar hur Sombath Somphone kliver ur sin jeep för att tala med polisen (1). Sedan körs hans jeep iväg av en person som kommit på motorcykel (2). En pickup lämnar sedan platsen (3) och där försvinner spåren av Sombath Somphone.

FOTO: WWW.SOMBATH.ORG/AI

LAOS

HUVUDSTAD: **Vientiane**
 POLITIK: **Folkdemokratisk republik sedan 1975 med marxist-leninistiska Laotiska revolutionära folkpartiet som statsbärande parti. President och generalsekreterare i partiet är Bounnhang Vorachith.**

YTA: **236 800 km²**
 (Sverige: 449 964 km²).
 BEFOLKNING: **6,8 miljoner.**

mobilmobiltelefon. Denna mobilfilm är i dag den enda kopia som existerar för den som vill granska Sombath Somphones försvinnande. Trots flera erbjudanden om extern hjälp med teknisk analys har laotisk polis nekat att tillhandahålla originalet.

Den officiella utredningen slog – i strid med videobevisningen – fast att polisen kontrollerat Sombath Somphones körkort men varken gripit eller kvarhållit honom. Samtidigt lanserade myndigheterna ett möjligt motiv till försvinnandet: ”Det är möjligt att Herr Sombath har kidnappats på grund av en personlig konflikt eller en affärskonflikt.”

Amnesty International drog en annan slutsats. I en rapport från 2013 konstateras att allt pekar på att Sombath Somphone föll offer för ett påtvingat försvinnande.

”Det faktum att polisen inte gjorde någonting för att hindra att Sombath fördes bort antyder antingen inblandning eller delaktighet. Polisen försökte inte hindra kidnapparna eller skydda Sombath. I alla händelser kan Sombath inte ha blivit bortförd utan polisens kännedom, vilket tyder på antingen stöd eller samförstånd”, skriver Amnesty International i rapporten.

Vem var då denne man som laotiska myndigheter fruktade så mycket att han var tvungen att försvinna? I utländska medier

har Sombath Somphone omväxlande kallats aktivist eller människorättsförsvarare men Ng Shui Meng säger att ingen av dessa termer ger en träffande beskrivning:

– Att vara aktivist skulle vara ett hinder i Laos eftersom du alltid är beroende av samarbete med regeringen. Sombath arbetade specifikt med hållbar utveckling och utbildningsfrågor för att förbättra livet på landsbygden.

Ng Shui Meng brottas själv med att förstå kidnappningen av maken. Han utmanade inte myndigheterna och hade goda relationer med flera medlemmar i regeringen.

– Han kände till de restriktioner som finns i Laos, vad man inte kan göra och säga, och han försökte aldrig testa gränserna. Men kanske blev någon grupp avundsjuk för att hans idéer fick så stor spridning? Jag kan inte förstå varför, men ibland kan människor som förespråkar fred och ickevåld ses som farliga av vissa grupper, säger Ng Shui Meng.

Sedan 1996 anordnas årligen högnivåmötet ASEM där ledare från Europa och Asien möts för att diskutera ekonomi och politik. I anslutning till och i samarbete med varje möte arrangeras också Asia-Europe People’s Forum, AEPF, där det civila samhällets organisationer möts för att diskutera samma frågor.

2012 hade uppdraget att arrangera ASEM

tilldelats Laos. Anne-Sophie Gindroz hade då tillbringat 3,5 år i landet som landschef för den schweiziska biståndsorganisationen Helvetas. Det som skulle komma att bli

Anne-Sophie Gindroz

hennes sista månader i Laos ägnade hon åt att i samarbete med Sombath Somphone organisera just AEPF.

– Laos ville inte ha forumet men de var tvungna att acceptera det för att få högnivåmötet, säger hon. Sombath var optimistisk, han försökte alltid se det positiva i tillvaron och tyckte att det var ett bra tillfälle att bygga förtroende med regeringen.

Med ett tusental deltagare blev forumet den överlägset största tillställning i sitt slag som anordnats på laotisk mark. Men myndigheterna såg till att sätta sitt avtryck på arrangemanget. Anne-Sophie Gindroz beskriver deltagare som hotades, informationsmaterial som beslagtogs och diskussioner

ner som infiltrerades av regeringsagenter. – Forumet var stort med aktivister från Thailand och Europa och för de mer konservativa elementen i regeringen blev det en väckarklocka. De fick en uppfattning om vad ett civilsamhälle är för någonting och kom fram till att de inte vill ha det i Laos. De ville sända ett budskap. Att de kommer att fortsätta öppna sig ekonomiskt men inte politiskt.

Efter forumet skickade Anne-Sophie Gindroz en skrivelse till andra internationella organisationer verksamma i landet där

FARLIGT. Vid ASEM-mötet hölls också ett sidomöte för civilsamhället. FOTO: ASEM

JAPANBESÖK. Sombath Somphone på ett foto taget av frun Ng Shui Meng vid ett besök i Japan 2008. FOTO: TT

VÄNTAN. Ng Shui Meng stannar i Laos och hoppas på livstecken .

FOTO: JONAS GRATZER

hon beskrev trakasserierna under forumet. Myndigheterna kom på något sätt över en kopia och den 7 december utvisades hon utan vidare förklaringar från Laos. En vecka senare försvann Sombath Somphone vid poliskontrollen. Bägge händelserna är enligt Anne-Sophie Gindroz relaterade till forumet:

– De angrep mig för att jag är synlig. Och de angrep Sombath för att han är den mest respekterade företrädaren för civilsamhället i Laos. Vad de säger är att ”om det kan hända Sombath kan det hända er alla”, det är ett väldigt effektivt sätt att skrämja till tystnad.

Enpartistaten Laos har sedan Laotiska revolutionära folkpartiet kom till makten 1975 ett dystert facit gällande mänskliga och politiska rättigheter. Under senare år har markstölder och tvångsflyttningar dokumenterats i anslutning till infrastrukturprojekt, liksom förföljelser av minoriteter och flera fall av godtyckliga frihetsberövanden.

Opolitiska föreningar och ideella organisationer är formellt tillåtna men all verksamhet följs noga av regimen. Och efter Sombaths försvinnande har handlingsutrymmet minskat än mer, säger Ng Shui Meng:

– Åren innan Sombath försvann försökte fler och fler grupper organisera sig, men efteråt har det blivit svårare att få tillstånd. Och varje år när tillstånden ska förnyas så tar processen längre tid än året innan. Du måste få tillstånd att resa till provinsen du vill arbeta i, du måste låta lokala myndigheter närvara under dina aktiviteter och inspektera allt ditt material och författa en utförlig rapport varje gång du har gjort något. Möjligheterna har minskat och många väljer bort att arbeta med de känsliga frågorna.

Ng Shui Meng är född i Singapore. Sombath Somphone kommer från en fattig familj på den laotiska landsbygden. De träffades under universitetstiden i Hawaii, USA, och fann varandra genom motståndet mot Vietnamkriget som hade spridit sig till Laos.

Efter krigsslutet följde hon med till Laos och medan Sombath Somphone bedrev sina hållbarhetsprojekt gjorde Ng Shui Meng karriär inom FN:s barnorgan Unicef.

I dag är det hon som försöker hålla projekten vid liv, i väntan på livstecken från maken. Att lämna det land vars styre av allt att döma är inblandat i livskamratens försvinnande har aldrig varit aktuellt.

– Jag har haft mitt liv här med Sombath i mer än 30 år, säger Ng Shui Meng. Jag kan inte förutse framtiden men min plats är här. Och nu när han inte är här med mig kommer jag att stanna och leta efter honom.

Osäkerheten är det värsta, säger hon. Sombath Somphone var 61 år då han försvann och hade precis börjat medicinera mot tilltagande prostatabesvär. Samtidigt har det blivit svårare att väcka opinion kring makens försvinnande. Människorättsorganisationer som Amnesti och Human Rights Watch är alltjämt engagerade, men de biståndsorganisationer och diplomatiska beskickningar som inledningsvis försökte pressa regimen tycks ha tappat intresset. Personalomsättningen är stor och när de som kände Sombath personligen lämnat landet har protesterna klingat av.

– Kanske är det vad de som tog honom vill, säger Ng Shui Meng. Kanske vill de uttradera minnet av det Sombath stod för. ■■■

I skuggan av Vietnamkriget

När den vietnamesiska generalen Võ Nguyên Giáp i maj 1954 hade vunnit slaget om Dien Bien Phu avslutades det franska kolonialstyret över Indokina. Laos blev ett självständigt kungadöme men drogs snart in i Vietnamkriget.

TEXT: ULF B ANDERSSON GRAFIK: LOTTA LUNDIN

BOMBER OCH INBÖRDESKRIG

FRÅN DET KOMMUNISTISKA Nordvietnam gick den så kallade Ho Chi Minh-leden genom Laos till rebellerna i Sydvietnam, där regimen från 1963 fick omfattande stöd från USA. Under 1964–1973 blev Laos det mest bombade landet i världen i förhållande till storlek och spåren av USA:s bombkrig finns kvar än idag med mängder av blindgångare som ännu inte har röjts.

År 1960 inleddes ett inbördeskrig mellan den kommunistiska Pathet Lao-rörelsen och den USA-stödda regeringen i Laos.

Flera fredsförsök kollapsade och kriget fortsatte. När USA den 30 april 1975 lämnade Sydvietnam övertog Pathet Lao snart makten i Laos och den 2 december 1975 avskaffades monarkin och en folkdemokratisk republik utropades.

PÅ VÄG. Ho Chi Minh-leden gick genom Laos. FOTO: WIKIPEDIA

LAOS IDAG

SEDAN 1975 STYRS LANDET av marxist-leninistiska Laotiska revolutionära folkpartiet. Landet är ett av de fattigaste i Asien och en tredjedel av befolkningen beräknas leva under den internationella fattigdomsgränsen.

År 1990 öppnades landet för utländska besökare och sedan dess har turismen växt till en viktig inkomstkälla. Ekonomin har börjat liberaliseras för att locka utländska investerare. Politiskt fortsätter det styrande kommunistpartiet att behålla sitt maktmonopol.

FOTO: TT BILD

HISTORISKT. Laos president Bounnhang Vorachith tar emot USA:s president Barack Obama.

Den 5 september 2016 blev Barack Obama den förste sittande amerikanske presidenten som besökte Laos.

PÅTVINGAT FÖRSVINNANDE

- Påtvingat försvinnande är en folkrättslig term som används för att beskriva ett frihetsberövande som antingen utförs av en stat eller med tillstånd av en stat och där staten förnekar kännedom om detsamma.
- År 2006 antog FN:s generalförsamling konventionen till skydd för alla människor mot påtvingade försvinnanden. Enligt konventionens artikel 6 betraktas påtvingande försvinnanden i organiserad form som brott mot mänskligheten.

KAMPANJ FÖR SNOWDEN

 I **SEPTEMBER** inledde American Civil Liberties Union (ACLU), Amnesty International och Human Rights Watch en kampanj för att den avgående presidenten i USA,

FOTO: LAURA POITRAS
Edward Snowden

Barack Obama, ska benåda visselblåsaren **Edward Snowden**. Amnesty har också lyft fram Snowdens fall i årets kampanj "Skriv för frihet". Snowden arbetade för amerikanska under rättelsetjänster men åkte 2013 till Hongkong och överlämnade material till den brittiska tidningen

The Guardian som tillsammans med Washington Post kunde avslöja hur omfattande övervakningen av medborgare är. Snowden lever numera i exil i Ryssland.

Kampanjen har fått ett brett stöd men det väckte uppseende när tidningen Washington Post, som alltså publicerade avslöjandet i juni 2013, i en ledare den 17 september uppmanade president Obama att inte benåda Snowden. Tidningen menar att Snowden avslöjade uppgifter som skadat USA:s "nationella säkerhet".

Läs mer om kampanjen på pardonsnowden.org. IIII

DÖMD. Den 27 september dömde ICC Ahmad Al Faqi Al Mahdi (till höger) till nio års fängelse för att ha förstört religiösa och historiska byggnader i Timbuktu i Mali.

Domstol med problem

När de 124 medlemsstaterna i ICC, Internationella brottmålsdomstolen, den 16–24 november samlas till sitt årliga möte i Haag, så är det en domstol med nya problem. Under kort tid meddelade tre medlemsstater under oktober att de lämnar ICC. Först ut var Sydafrika som den 21 oktober meddelade att utträdesbeslut lämnats till FN. Det kommer enligt Romstadgan träda i kraft ett år efter att FN har mottagit dokumentet.

Sydafrikas beslut kommer efter turena i juni 2015. *Omar al-Bashir*, president i Sudan deltog då i ett toppmöte för Afrikanska unionen, AU, i Johannesburg. ICC har väckt åtal mot al-Bashir för bland annat folkmord som ska ha begåtts under konflikten i Darfur. ICC begärde att Sydafrika skulle gripa al-Bashir och en sydafrikansk domstol utfärdade en arresteringsorder mot presidenten. Den sydafrikanska

regeringen nonchalerade detta och såg till att al-Bashir kunde flyga ut ur landet.

Sydafrikas justitieminister *Michael Masutha* motiverade utträdet med att Romstadgan står i strid med Sydafrikas lagar om att ett statsöverhuvud har immunitet.

I Burundi röstade 94 av 110 ledamöter i parlamentet ja till att lämna ICC. ICC hade inlett en preliminär undersökning av det våld som har förekommit sedan våren 2015.

– ICC:s avsikt är att trampa på svartas rättigheter. Kolonialmakternas orättvisa mot afrikaner går inte att tolerera, sade Burundis vicepresident *Gaston Sindimwo*.

Den 25 oktober meddelade informationsminister *Sheriff Bojang* att Gambia lämnar ICC då domstolen förföljer afrikaner.

Gabon gick emot utträdestrenden i Afrika och den 29

september begärde president *Ali Bongo* att ICC ska undersöka våldsamheterna efter valet.

Av de tio fall som ICC tagit upp sedan domstolen upprättades 1 juli 2012 har nio handlat om Afrika. I de flesta av fallen har ICC ingripit efter att en afrikansk regering har bett om det. ICC granskar nu också Georgienkriget år 2008 och en preliminär undersökning pågår om Storbritanniens agerande under ockupationen i Irak.

– Påstående om förföljelse och förödmjukelse av färgade människor är så långt från sanningen man kan komma, sade *Netsanet Belay*, utrednings- och lobbychef för Amnestys avdelning för Afrika. För många afrikaner är ICC den enda möjligheten till rättvisa för de brott de utsatts för. Besluten att lämna ICC är ett slag mot miljoner offer runt om i världen. **ULF BANDERSSON**

”...som att anklaga Washington Post för att begå kriminella handlingar åt Ku Klux Klan och Black Panthers samtidigt”

Den turkiske journalisten *Yavuz Baydar* skriver i Svenska Dagbladet 9 november om hur hans gamla arbetsplats, den turkiska tidningen Cumhuriyet, utsatts för en razzia där chefredaktören och åtta journalister greps. Tidningen anklagas för brott begångna både för Gülenrörelsen och kurdiska PKK "utan att vara medlem" i "terrororganisationerna".

BURKA OCH NIQAB FÖRBJUDS I BULGARIEN

 DEN 30 SEPTEMBER antog parlamentet i Bulgarien en lag som förbjuder burka och niqab. Den som bryter mot lagen kan dömas till böter på motsvarande 1 000 kronor. Bulgarien tillhörde det Osmanska riket och cirka 13 procent av invånarna är muslimer. Partiet

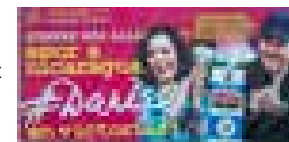
MDL, som företräder den muslimska minoriteten, protesterade mot lagen.

– Kvinnor i Bulgarien ska ha rätt att klä sig som de vill och detta förbud kränker yttrande- och religionsfriheten, sade *John Dalhuisen*, chef för Amnestys avdelning för Europa. IIII

IFRÅGASATT VAL NÄR ORTEGA OMVALDES

 VID PRESIDENTVALET i Nicaragua den 6 november fick *Daniel Ortega* från sandinistfronten FSLN 72 procent av rösterna och kan därmed inleda en tredje presidentperiod. Konservativa *Maximino Rodríguez* fick 15 procent av rösterna. Daniel Ortegas hustru, *Rosario Murillo*, blir nu vicepresident. Daniel Ortega har också utsett sina barn till strategiskt viktiga poster vilket har fått kritiker att befara att en ny dynasti är på väg att upprättas i landet. Somozadynastin störtades 1979 av sandinisterna.

Årets val har kritiserats då representanter från det liberala oppositionspartiet PLI och vänsterrörelsen MRS berövades sina platser i nationalförsamlingen. Endast en mindre grupp observatörer från amerikanska samarbetsorganisationen OAS tilläts övervaka valet.

– Valet påminner mer om de grå processer som genomfördes i Östeuropa under kalla kriget eller de som sker på Kuba, där det inte finns någon verklig opposition till regeringspartiet, sade den politiske analytikern *José Dávila* till nyhetsbyrån IPS. IIII

FÖRSLAG OM MILDRA ABORTLAG

 – DEN 11 OKTOBER är en mycket viktig dag för oss. Just idag lägger talmannen i parlamentet, *Lorena Peña*, fram ett lagförslag för att mildra totalförbudet mot abort. Hon gör det tillsammans med representanter för vänsterpartiet FMLN och en rad organisationer. Det är första gången på 20 år som något sådant initiativ tas.

Det sade *Sara García*, människorättsförsvarare från El Salvador, vid ett besök hos svenska Amnesty.

El Salvador är ett av få länder där abort är totalförbudet. FMLN har presidentmakten i landet. I somras lade högerpartiet ARENA fram ett förslag om att höja straffet för abort till 50 års fängelse. IIII

”Fantastiskt att känna stödet”

EFTER DRYGT ETT ÅR i fängelse frigavs i våras den burmesiska studentledaren och aktivisten Phyo Phyo Aung från fängelset. I en intervju med Amnesty Press berättar hon om tiden i fängelset och om västvärldens stora misstag i Burma.

TEXT: AXEL KRONHOLM

**BURMA
(MYANMAR)**

HUVUDSTAD:
Naypyidaw.

POLITIK:
Självständigt från Storbritannien 1948. Militärstyre från 1962 till 2015. Htin Kyaw är president medan Aung San Suu Kyis är de facto-ledare för regeringen.

YTA:
656 578 km².
(Sverige 449 964 km²)
BEFOLKNING:
51,5 miljoner.

Det var inte lätt att hålla kontakten med världen utanför. Phyo Phyo Aung fick besök av sin familj i fängelset en halvtimme varje månad. Resten av tiden fördrev hon med att läsa böcker och meditera.

– Jag har läst många böcker om fängelser och politiska fångar. Det hjälpte faktiskt. Dessutom har jag lärt mig en del av min pappa, första gången han satt fängslad var det i 16 år, säger Phyo Phyo Aung.

När Amnesty Press träffar studentledaren på hennes kontor i Burmas största stad Rangoon är det ungefär ett halvår sedan hon släpptes fri. Då hade varit fängslad i tretton månader. Det var hennes andra fängelsevistelse, så helt grön var hon inte men likväl var det mentalt påfrestande.

– Det går inte att undvika, man börjar må dåligt av att sitta där. Samtidigt är det lättare som politisk fånge. Vi behöver inte utföra straffarbete och vi kan få in tidningar och böcker att läsa. Inte alla böcker förstås, fängelseled-

ningen måste godkänna allt och de ville inte ge mig böcker om politisk filosofi, säger hon.

Phyo Phyo Aung greps i mars 2015 i samband med att hon varit med och organiserat landsomfattande demonstrationer mot förändringar av landets utbildningssystem. Som generalsekreterare för All Burma Federation of Student Unions, ABFSU, paraplyorganisationen för Burmas alla studentföreningar, greps hon tillsammans med ett hundratal andra demonstranter. Phyo Phyo Aung och hennes studentkamrater krävde ett decentraliserat akademiskt system med större transparens och möjlighet till ansvarsutkrävande.

Fängslandet av Phyo Phyo Aung fick stor internationell uppmärksamhet.

Det tidigare amerikanska presidentparet George W. och Laura Bush uttalade sig till exempel till stöd för henne och de andra studentaktivisterna.

Genom Amnesty-kampanjen ”Skriv ➤

SKEPTISK. Phyo Phyo Aung tycker att sanktionerna mot militären i Burma har upphävts för tidigt.

FOTO: VILHELM STOKSTAD

OMHÄKTAD.
Phyo Pyo Aung
vid domstolsför-
handlingen i maj
2015 då hon om-
häktades. I april
2016 lades åtalet
mot henne och
andra studentle-
dare ned.

FOTO: PRIVAT/AI

”Vakterna i häktet blev också nyfikna och ville titta på breven och vad folk skrev.”

för frihet” i slutet av år 2015 skrev närmare 400 000 människor världen över, varav 22 000 i Sverige, under vädjanden för henne.

Av detta märkte Phyo Pyo Aung ingenting, förutom när hon en gång i månaden togs från häktet till domstolen för att delges beslutet att hon skulle förbli häktad. I samband med det kunde hon möta media och känna vidden av uppståndelsen.

– Det kändes fantastiskt att se att så många intresserade sig för mitt fall. Det var påtryckningar från EU, amerikanska ambassaden, och så alla vanliga människor som skrev

brev. Det gav mig större självförtroende och gjorde det lättare att klara de mentala utmaningarna.

Särskilt de stöttande breven från världens alla hörn värmdes, berättar Phyo Pyo Aung.

– Jag fick så fina brev från människor

runtom i världen, fina hemmagjorda vykort. Det kändes bra att folk trodde på vår kamp. Vakterna i häktet blev också nyfikna och ville titta på breven och vad folk skrev. De tyckte det var fascinerande att så många brydde sig om mig, säger hon.

Den 9 april frigavs Phyo Pyo Aung slutligen efter att domstolen lagt ner åtalen mot henne och flera av de andra studenterna. Hon välkomnar förstås frigivningen men är noga med att betona att förföljelsen inte är över.

– Polisen och underrättelsetjänster följer oss fortfarande, håller koll och övervakar allt vi gör. Inrikesministeriet och polisen kontrolleras ju fortfarande av militären, så de står utanför regeringens och *Aung San Suu Kyis* kontroll. Det händer fortfarande att fredliga demonstranter häktas. Sedan i maj sitter 15 avskedade plywoodarbetare och studentaktivister i häkte efter att en fredlig protestmarsch stoppades i huvudstaden Naypyitaw.

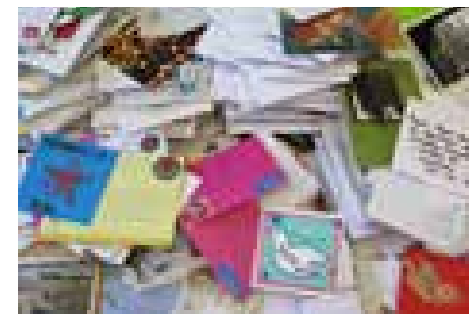
Phyo Pyo Aung är beredd att organisera nya demonstrationer, men just nu försöker hon att ta det lugnt. Efter frigivningen har hon blivit gravid och hon planerar en semester i Frankrike med sin pojkvän. Hon berättar att hon planerar att avgå som generalsekretär för studentorganisationen ABFSU. Dels för att ge plats för någon ny ledare, dels för att hinna göra klart sina egna studier.

– Studentaktivister som gripits kan inte fortsätta sina utbildningar när vi släppts fria, berättar hon. Den nya regeringen har sagt att vi kan få komma tillbaka om vi skriver ett brev och ber om ursäkt för våra demonstrationer, men vi vill inte ha ett sådant system. Så jag tittar just nu på möjligheten att läsa färdigt på ett privat universitet, men det är ganska dyrt.

På längre sikt är det inte omöjligt att vi kan få se Phyo Pyo Aung i Burmas parlament. Hon berättar att hon funderar mycket på att ge sig in i professionell politik:

– Jag har ännu inte bestämt mig. Jag är ju aktivist i grunden och ska jag vara politiker måste jag lära mig mycket mera för att vara en bra politiker.

Som så gott som alla av hennes vänner röstade Phyo Pyo Aung på Aung San Suu Kyis parti National League for Democracy, NLD, i valet för ett år sedan och firade när demokratiikonen och fredspristagaren vann en jordskredsseger och kunde bilda regering. Men den nya regeringen har stora utmaningar framför sig.

STÖD. Brevhögar i slutet av förra året som skickades vidare från Amnesty i London till Phyo Pyo Aung.

FOTO: AMNESTY

– Fred, utbildning, mänskliga rättigheter... Det är mycket som NLD måste lösa och jag är inte säker på att de kan göra det ens under den här mandatperioden. De har inte tillräckligt med kapacitet och kunskaper. Samtidigt oroar vi oss mycket för militären och den gamla byråkratin som kan hålla koll på regeringen och sätta käppar i hjulet och styra vad den tar sig för, säger Phyo Pyo Aung.

Just när det gäller militärens roll i Burma beklagar Phyo Pyo Aung att västvärlden verkat ge upp sina försök att påverka den i rätt riktning. Den

7 oktober beslutade USA:s president

Barack Obama att ta bort de kvarvarande ekonomiska sanktionerna mot Burma.

Bland annat upphävdes de riktade sanktionerna mot landets tidigare diktator, general *Than Shwe*, tillsammans med 16 andra högt uppsatta militärer. Man tog även bort sanktioner mot flera stora företag med nära band till militären, såsom Myanmar Economic Holdings Limited, Myawaddy Bank och den statligt ägda vapentillverkaren Directorate of Defence Industries.

– Det är alldeles för tidigt att släppa sanktionerna. De behövs som påtryckningsmedel. NLD kan inte själva få grepp om makten. Vi aktivister har inga vapen och NLD har inte heller några vapen, så det är ett ojämnt maktförhållande mellan oss och militären. Därför hade vi behövt sanktionerna, för att hålla koll på militären.

Tanken bakom att häva sanktionerna var att ekonomin skulle stimuleras och att vanligt folk på så vis skulle få det bättre ställt. Phyo Pyo Aung tror att det är önsketänkande:

– I vårt land är ekonomin sedan länge hårt kontrollerad av militären och deras underhuggare. Jag tror det blir svårt för vanligt folk att tjäna på den här sortens reformer, eftersom det ökade välståndet framför allt kommer att tillfalla eliten och ge militären ännu mer makt. Då blir det också svårare för oss att slåss mot dem om demokrati. ■■■

”Det kändes fantastiskt att se att så många intresserade sig för mitt fall.”

RESEFÖRBUD FÖR ZUNAR

 I MALAYSIA utfärdade myndigheterna den 17 oktober reseförbud för den politiske satirtecknaren **Zunar** (se Amnesty Press nummer 1/2016) som är under åtal för sin hårda kritik mot regeringen. En rad journalist- och serie-tecknarorganisationer protesterade mot reseförbudet.

Den 22 november väntas en domstol ta upp Zunars fall där han bestrider att staten har rätt att åtala honom enligt uppviglingslagen. **||||**

VÄRLDENS LÄNGSTA HUNGERSTREJK ÖVER

 DEN 9 AUGUSTI avbröt **Irom Sharmila** den hungerstrejk hon inledde den 2 november 2000 i protest mot AFSPA, de speciallagar som ger den indiska armén omfattande befogenheter. En domstol slog i juli fast att 1 528 fall av påstådda utomrättsliga avrättningar utförda av armén i delstaten Manipur 1979–2012 ska utredas. Amnesty har betraktat Irom Sharmila som samvetsfånge då hon har hållits på sjukhus och tvångsmats.

– Irom Sharmilas hungerstrejk i 16 år har varit ett bevis för hennes passion för mänskliga rättigheter och hennes åsikt att en drakonisk lag som AFSPA inte hör hemma i något samhälle, sade Abhirr VP från Amnestys kontor i Indien. **||||**

SORG. Begravning av offren i Kunduz. Nato anklagas för att 30 civila dödades den 3 november.

FOTO: NASIR WAKIF/REUTERS/TT

FN den 7 november meddelade att anfallet skulle undersökas och krävde att de ansvariga ställs till svars om krigsförbrytelser har begåtts.

Talibanerna genomförde en hämndattack mot Tysklands konsulat i Mazar-e-Sharif den 10 november då flera personer dödades.

Även IS, Islamiska staten, har etablerat sig i Afghanistan och har gjort hazarer, en shiamuslimsk minoritet till måltavla. I slutet av oktober kom rapporter från provinsen Ghor att omkring 30 civila hazarer hade förts bort från en by och mördats av IS. Amnesty fördömde detta ”fruktansvärda brott”.

Under hösten har hemliga fredssamtal hållits mellan talibaner och den afghanska regeringen i Qatar. Den 29 september slöt regeringen fred med krigsherren **Gulbuddin Hekmatyar**. Under kriget mot Sovjets ockupation fick Hekmatyar omfattande stöd från USA. 1992 blev han känd som ”Kabuls slaktare” då tusentals invånare dödades vid urskillningslös artilleribeskjutning. Sedan USA:s inmarsch hösten 2001 har Hekmatyar bekämpat regeringen och de utländska styrkorna. Human Rights Watch kallade fredsavtalet ”en skymf mot offren för grova övergrepp”.

Upprörda överlevande protesterade utanför guvernörens kontor. Amnesty välkomnade att **ULF B ANDERSSON**

AOUN TAR ÖVER PRESIDENTPOSTEN

 UNDER DEN FRANSKA kolonialtiden slöts ett avtal om maktindelning i Libanon. Där slogs fast att presidenten alltid ska vara kristen maronit, premiärministern sunni-muslim och talmannen i parlamentet shiamuslim. I 29 månader har Libanon

varit utan president men i omröstning nummer 45 fick landet den 31 oktober en president. Den 81-årige **Michel Aoun** tar nu över posten.

Michel Aoun

Han var general i den libanesiska armén under inbördeskriget och gick i exil 1990

sedan hans styrkor misslyckats med att driva ut den syriska armén ur Libanon. Vid återkomsten till Libanon 2005 allierade sig Aoun med Syrien och libanesiska Hizbollah. Som så många andra krigsherrar under det 16 år långa inbördeskriget anklagas Aoun för krigsförbrytelser. **||||**

Afghanistan – ingen fred i sikte

Den 4 oktober hölls en stor internationell givarkonferens i Bryssel för att diskutera bistånd till Afghanistan.

 Den storskaliga internationella militära insatsen är över och den svenska insatsen i kriget, där 9 000 personer deltog mellan 2002–2014, ska utredas av **Tone Tingsgård**, socialdemokratisk riksdagsledamot som själv har tillhört försvarsutskottet. I samband med konferensen i Bryssel slöt Sverige och Afghanistan ett avtal

om återtagande av asylsökande från Afghanistan som inte får stanna i Sverige.

Den politiska oron fortsätter dock i Afghanistan. Presidentvalet 2014 var omstritt och något slutresultat redovisades aldrig. För att undvika en öppen konflikt slöts ett avtal mellan **Mohammad Ashraf Ghani**, som utropades till president och den andre kandidaten **Abdullah Abdullah**, som utsågs till chef för presidentkansliet. Parlamentet, vars mandatperiod gick ut sommaren 2015, sitter fortfarande kvar och det val

som skulle ha ägt rum 15 oktober i år sköts upp.

Talibanernas styrka har ökat och antalet civila dödsoffer i konflikten var enligt FN rekordhögt under det första halvåret 2016. Flera provinshuvudstäder är under belägring och strider i staden Kunduz i nordöstra Afghanistan har tvingat tusentals människor på flykt. Den 3 november rapporteras Nato-flyg ha dödat ett 30-tal civila i utkanten av Kunduz.

Upprörda överlevande protesterade utanför guvernörens kontor. Amnesty välkomnade att

ENVIS. **Irom Sharmila avbryter sin hungerstrejk efter 16 år.**

APATIN

gynnar Putin

VALET I RYSSLAND, förtrycket av krimtatarer och situationen i Ramzan Kadyrovs Tjetjenien. Det var några av de ämnen som avhandlades under Östgruppens Rysslandsdagar i Stockholm i oktober.

TEXT: VERA HÄGGBLOM

Den 18 september hölls val till det ryska parlamentet, statsduman. Som väntat blev den ryske presidenten Vladimir Putins parti Enade Ryssland överlägset största parti, och tog hela 343 av 450 mandat. Därmed kan Enade Ryssland nu göra ändringar i grundlagen utan stöd av andra partier.

Valdeltagandet var dock väldigt lågt och hamnade på endast 48 procent. I det förra valet 2011, efter vilket tiotusentals Moskva-bor slöt upp på gatorna för att protestera mot valfusk, låg valdeltagandet på 60 procent.

– Vår huvudkonkurrent i det här valet var apatin hos väljarna och deras ovilja att gå och rösta. Då valdeltagandet i landets två största städer ligger runt 30 procent står det klart att folket inte litat på makten, säger Nikolaj Rybakov, vice ordförande för det liberala oppositionspartiet Jabloko under ett seminarium på Medelhavsmuséet i Stockholm.

”Kadyrovs agerande får konsekvenser inte bara i Tjetjenien utan i hela Ryssland.”

Varken Jabloko eller något av de andra egentliga oppositionspartierna i Ryssland lyckades ta sig över femprocentspärren i valet till duman. Putins Enade Ryssland fick alltså 343 mandat medan kommunistpartiet fick 42 mandat och högerextrema Liberaldemokraterna 39 mandat.

Nikolaj Rybakov

– Inför valet hörde vi många som ville rösta på oss, men vi lyckades inte få dem att gå till valurnorna. Så vad vi måste göra nu är att hitta fler väljare

och övertyga dem att gå och rösta, för annars har vi ingen möjlighet att förändra landet, säger Nikolaj Rybakov.

Enligt Lilija Sjibanova, grundare till valövervakningsorganisationen Golos, förekom i vanlig ordning en hel del valfusk. Andrej Buzin, expert på den ryska vallagstiftningen, menar dock att det finns fler faktorer bakom valresultatet än brister i rösträkningen.

– Vi pratar för mycket om partier i Ryssland, de är bara ett skynke för den statliga administrationen. Det finns tre stora hinder för att man ska kunna ha rättvisa val i Ryss-

land idag: den vertikala maktstrukturen, avsaknaden av oberoende medier liksom av ett väl fungerande partisystem och civilsamhälle, säger han.

En region som för första gången fick delta i dumavalet är Krim, som annekterades av Ryssland i mars 2014 (se Amnesty Press nummer 3/2016).

Den krimtatariska människorättsförsvararen Tamila Tasjeva är ordförande för organisationen SOS Crimea och hon vittnar om en svår situation för den krimtatariska

RÖSTFISKE. Premiärminister Dmitrij Medvedev (mitten) och president Vladimir Putin bedriver valrörelse hos några fiskare vid sjön Ilmen i Novgorod den 10 september.

FOTO: ALEXEI DRUZHININ/SPUTNIK/TT

EN NY STAD. Tjetjeniens huvudstad Grozny är nu återuppbyggd. I förgrunden den moské som döpts efter Ramzan Kadyrovs mördade far.

FOTO: SERGEI FADEICHEV/ITAR-TASS/TT

befolkningen efter annekteringen:

– Idag utsätts krimtatarer systematiskt för förföljelse. Vissa försvinner, andra åtalas på falska grunder och det sker massgripanden.

Som ett exempel nämner hon krimtataren *Reshat Ahmetov*, som fördes bort från ett torg i Simferopol i mars 2014 när han protesterade mot annekteringen. Han hittades senare död, med kroppen märkt av tortyr.

– För närvarande har elva av de femton personer som försvunnit varit krimtatarer. Nio av dem har hittats döda. Inga fall har utretts ordentligt av myndigheterna och vi upplever att dessa försvinnanden används som ett sätt att få bort krimtatarerna från Krim, säger Tamila Tasjeva.

Tamila Tasjeva

Krimtatarernas ledare *Mustafa Dzemilev* är sedan 2014 portad från Krimhalvön och deras folkvalda organ, *Medzjlis*, har förbjudits av myndigheterna efter att ha anklagats för extremism. Tamila Tasjeva säger att tiotusentals krimtatarer redan har lämnat området på grund av den svåra situationen:

– Krimtatarerna upplevde en deportation redan 1944. Nu tvingas de inte bort med militära medel, men de känner sig ändå tvingade att lämna Krim.

Den kända ryska journalisten *Anna Nemtsova* drar paralleller mellan dagens situation för krimtatarer och de tjetjenska livsöden hon har bevakat sedan 1999.

Anna Nemtsova

– Det låter precis som i Norra Kaukasus där människor ombads följa med till polisstationen och sedan inte kom tillbaka, säger hon.

Anna Nemtsovas journalistiska arbete i regionen har genomgått en viktig förändring under de senaste 17 åren. Då, i början av det andra Tjetjenienkriget, upplevde hon att såväl tjetjenska flyktingar som ryska soldater ville tala med henne om sina svåra upplevelser.

– Idag är situationen väldigt annorlunda och jag tänker efter både en och två gånger innan jag publicerar en persons namn. Det är

farligt för oss journalister också, men vi vet vad vi ger oss in i. Framförallt har det blivit farligare för dem vi pratar med, säger hon.

Den tjetjenske presidenten *Ramzan Kadyrov* fick Putins stöd för att ta kontroll över en orolig del av Ryssland. Situationen i Tjetjenien har också lugnat ned sig. Den tjetjenska huvudstaden Grozny som låg i ruiner vid millennieskiftet är numera återuppbyggt och längs med Putin Prospekt finns enligt Anna Nemtsova till och med ett hipstercentrum. Samtidigt håller Kadyrov delrepublikens invånare i skräck och tillåter ingen typ av kritik.

Anledningen till att Ramzan Kadyrov har tillåtits styra republiken med i princip fria händer ser *Carolina Vendil Pallin*, säkerhetspolitisk analytiker vid FOI, som att han dels har lyckats upprätthålla det relativa lugn i delrepubliken som Putin var ute efter då han började ge sitt stöd till Kadyrov.

– Sedan används också Kadyrov för att ingjuta skräck i den ryska oppositionen. Senast i januari i år publicerades en artikel där Kadyrov pratar om ”förrädarna” i oppositionen och säger att ”det finns bra psykiatriska sjukhus i Tjetjenien”. Det fina

i kråksången är att Kreml kan säga att de inte har något med saken att göra. Så Kadyrovs agerande får konsekvenser inte bara i Tjetjenien utan i hela Ryssland, säger *Carolina Vendil Pallin*.

Den senaste tiden har röster hörts som säger att spänningarna har ökat mellan Kadyrovs privata styrkor, så kallade Kadyrovtsy, och den ryska federala säkerhetstjänsten, FSB, som ska ha tyckt att Kadyrovtsy fått lite väl lösa tyglar. Mellan Putin och Kadyrov verkar dock inga sådana spänningar finnas.

– Så länge som Putin sitter vid makten är Kadyrov hans man. Då jag intervjuade Ramzan Kadyrov förra året sade han att han älskar Putin så mycket som en man kan älska en man, säger Anna Nemtsova.

Den tjetjenske ledarens stöd till Putin tycks alltså vara helhjärtat. Det visar inte minst utfallet i det valet i september, där Enade Ryssland enligt de officiella siffrorna fick 96,29 procent av rösterna i Tjetjenien och valdeltagandet låg på 94,9 procent i delrepubliken. ■■■

”Idag är situationen väldigt annorlunda och jag tänker efter både en och två gånger innan jag publicerar en persons namn.”

Låst av misstag?

NÄR PERSONALEN KOM TILL Amnesty Internationals kontor i Moskva den 2 november var läsen bytta, elen avstängd och lokalen förseglad med lappar där det stod att lokalerna hör till myndigheterna. Moskvas stad, som äger fastigheten, hävdade att Amnesty inte hade betalat hyran. Amnesty som hyrt kontoret i 20 år uppgav att de hade betalat.

Dagen innan stängningen av kontoret hade Amnesty kommit med ett skarpt uttalande efter uppgifter i medier om att *Ildar Dadin*, en känd rysk oppositionsaktivist hade torterats i fängelse. Amnesty betraktar honom som samvetsfånge.

Det spekulerades om ett samband

mellan uttalandet och stängningen men Amnesty hoppades att det handlade om ett administrativt misstag från myndigheterna.

– Med tanke på det rådande klimatet för det civila samhället i Ryssland, finns det ett obegränsat antal tänkbara förklaringar, men det är för tidigt att dra några slutsatser, sade *John Dalhuisen*, Amnestys Europachef.

Stängningen av Amnestykontoret väckte mycket stor internationell uppmärksamhet och Moskvas stads fastighetsavdelning kontaktade den 3 november Amnestys personal och sade att ”ett misstag hade gjorts”. Den 7 november träffade *Sergej Niktin*, chef för Amnestys Moskva kontor,

Stängt kontor.

Moskvas fastighetsförvaltning och fick löfte om att Amnesty snart skulle få återvända till sitt kontor.

ULF B ANDERSSON

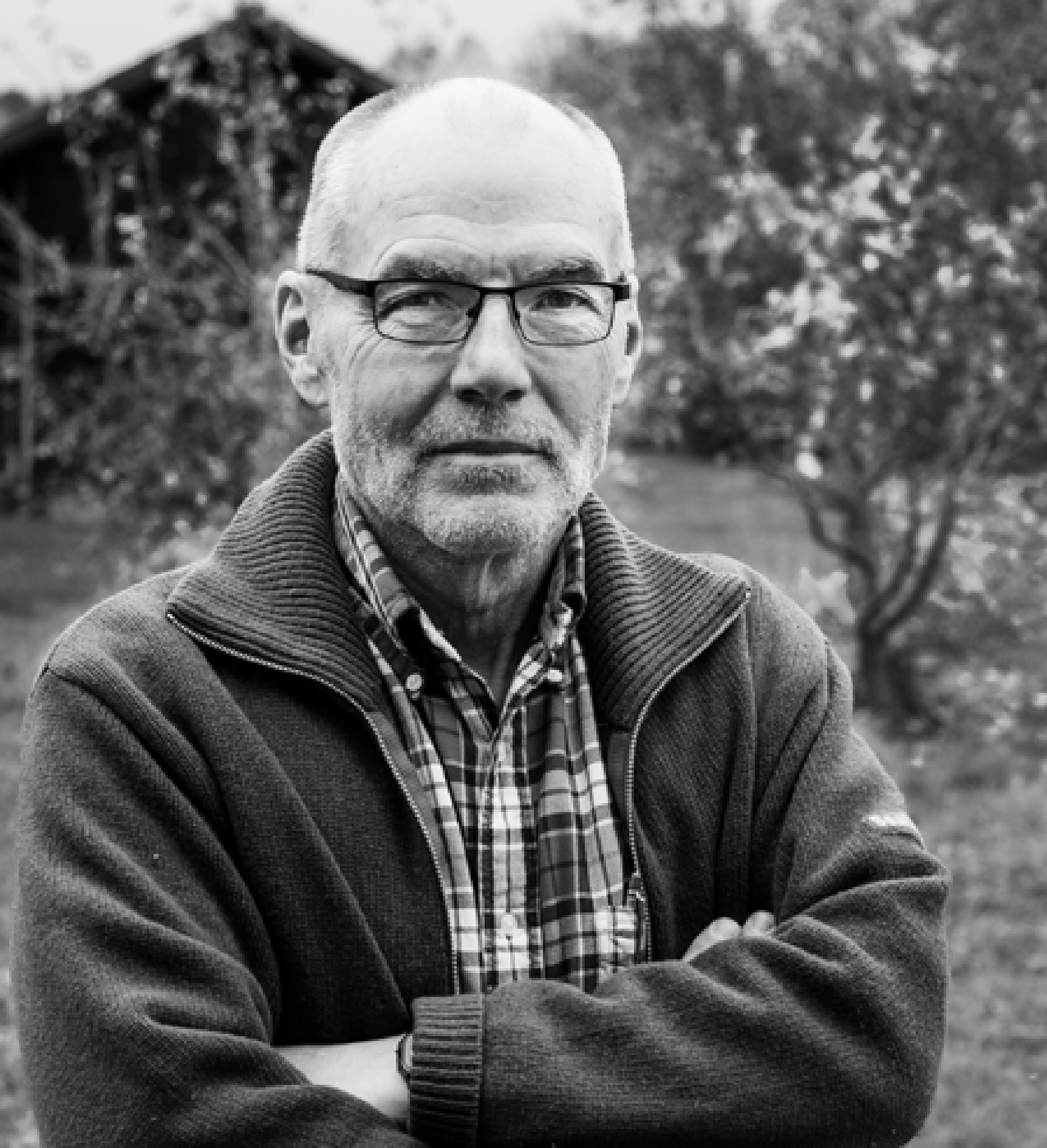

FOTO: BEHZAD ARTA

En lång KAMP mot dödsstraffet

EFTER 17 ÅRS ENGAGEMANG mot dödsstraff har Lars Åke Augustsson nu skrivit boken ”Dömd till döden”. Amnesty Press har åkt till Dalarna för att prata om fängelsebesök i Uganda och människors fascination för dödsdömda fångar.

TEXT: CLARA LEE LUNDBERG

Lars Åke Augustsson bor sedan några år tillbaka tillsammans med sin fru i ett stort rött trähus i det lilla samhället Dala-Floda. Tomten är tillfälligt uppgrävd och löven ligger i drivor i det blöta gräset. När vi sätter oss vid köksbordet och tittar ut över det färggranna höstlandskapet och älven som flyter förbi känns de tuffa miljöerna som Lars Åke beskriver i sin bok väldigt avlägsna. Han tar en klunk kaffe och harklar sig innan han berättar hur allt började:

– Egentligen var det genom min son, han hade börjat brevväxla med den dödsdömde fången Michael Norris i mitten på 1990-talet. När vi sedan var på en rundresa i USA 1999 bestämde vi oss för att åka till Death Row i Texas för att hälsa på Michael. Via Michael fick vi också kontakt med två andra fångar; T-Rock (Willie Tyrone Trottie) och Anthony Graves.

Vad var det med dödsstraff som väckte

ditt intresse och som fick dig att börja engagera dig?

– Dels tror jag att det handlar om att jag är intresserad av samhällsfrågor och USA:s politik, men också att jag kände en slags fascination kring det här, åtminstone i början. En del människor blir väldigt fascinerade och nästan lite morbida i sitt intresse för att komma i kontakt med en fånge på Death Row. Jag brukar ge rådet att tänka efter ordentligt innan man bestämmer sig för att börja brevväxla med en dödsdömd fånge, det är ett åtagande som man måste ta seriöst, betonar han.

Lars Åke fortsatte att hålla kontakten med de tre fångarna som han träffade på Death Row 1999. En av dem har avrättats (T-Rock), en har frikänts (Anthony Graves) och en ska få sitt straff omvandlat till livstid (Michael Norris). Förutom den kontinuerliga kontakten med fångarna och publiceringen ►

LARS ÅKE AUGUSTSSON

ÅLDER: 67 år.

YRKE: Journalist, författare och över-sättare.

BAKGRUND: Gav ut sin första bok 1969, och har sedan 1999 skrivit om och hållit föredrag om dödsstraffet. Tre av hans tidigare böcker har anknytning till dödsstraffet: "Nära döden" (2003), "Tankar om giljotinen och andra klassiska texter mot dödsstraffet" (2008), "Texas på liv och död" (2012).

AKTUELL: "Dömd till döden, dödsstraff igår, idag, imorgon" som ges ut på Carlsson Bokförlag. Driver också hemsidan www.dodsstraff.se

► av böcker och artiklar driver Lars Åke också hemsidan Dödsstraffsnytt.

När jag frågar hur han orkar fortsätta med ett så tungt ämne år efter år ler han snett:

– För mig har det blivit en slags rutin. Det är klart att det är fruktansvärt och mörkt på många sätt, men så är det ju för alla oss som kämpar mot orättvisor och för mänskliga rättigheter. Det är viktigt att inte glömma den ursprungliga ilskan som var anledningen till att man satte igång, men samtidigt måste man förhålla sig professionellt till det man jobbar med. Som till exempel sista delen i "Dömd till döden" där jag skriver om avrättningen av T-Rock. Där var det viktigaste att på ett så effektivt och objektivt sätt som möjligt beskriva det som hände, även om det såklart påverkade mig känslomässigt.

"Dömd till döden" är Lars Åke Augustssons tredje bok i ämnet. I den faktsäckade och medryckande texten avhandlas allt från avrättningsmetoder, filosofiska resonemang, nordamerikansk politik och personliga möten med dödsdömda fångar. Även om boken, som många andra böcker om dödsstraff, mest fokuserar på USA så finns det även ett kapitel som handlar om andra länder i världen där man kan dömas till döden. Lars Åke Augustsson säger att arbetet med boken har fungerat som en ögonöppnare även för honom när det gäller kunskap om dödsstraff som inte handlar om USA.

– Anledningen till att många skriver om USA är att det är så öppet där, alla dödsstraffsdomar offentliggörs och när en avrättning ägt rum står det om det i tidningarna. Dessutom är USA det enda land där du kan få kontakt med de dödsdömda fångarna. Men för mig var det viktigt att även skriva om andra länder som har dödsstraff. Som det ser ut idag så har majoriteten av jordens länder avskaffat dödsstraff, men i de länder

som fortfarande använder dödsstraff bor majoriteten av jordens befolkning. Så det är väldigt många människor som berörs och de flesta av dem bor inte i USA.

Av de länder som tillåter dödsstraff har Lars Åke förutom USA även besökt Kina och Uganda. Det är från det sistnämnda landet som han har ett av sina starkaste minnen:

– Jag hade fått kontakt med människorättsaktivisten Lina Zedriga och hon ordnade så att jag fick göra ett besök på fängelset Luzira Upper Prison utanför huvudstaden Kampala. När jag intervjuat fängelsedirektören frågade han om jag och Lina ville träffa de dödsdömda fångarna. Så helt plötsligt stod vi där på rastgården; 300 fångar som hade dömts till döden och så jag, Lina, fängelsedirektören och en vakt, samtliga obeväpnade. Men det kändes inte farligt eller hotfullt på något sätt, det är dessutom inte alls säkert att alla fångarna

"Nu talar president Erdoğan för att dödsstraffet bör återinföras."

hade dömts för mord. I Uganda kan man få dödsstraff för andra brott också.

Både i Uganda och i grannlandet Kenya var fängelsepersonal involverade i kampen mot dödsstraff under mitten av 2000-talet. Det finns också andra exempel på hur anställda på fängelser runt om i världen har protesterat mot att behöva döda människor och till och med sagt upp sig.

– De allra flesta har ju in inbyggd känsla av att det är fel att döda en annan människa. Därför är det ett väldigt svårt uppdrag för dem som ska genomföra avrättningen. För att "underlätta" för alla inblandade delar man upp det i flera steg, så att varje person i teamet bara ska utföra en uppgift som är ett steg i ledet. Man delar upp skuldbördan helt enkelt, och så kan man alltid säga "jag lyder bara lagen", säger Lars Åke.

Förutom tidigare fängelseanställda och enskilda människorättsaktivister så driver organisationer som Amnesty och Human Rights Watch sedan

många år återkommande kampanjer för att dödsstraffet ska avskaffas.

Lars Åke säger att organisationerna utgör en mycket viktig del i opinionsarbetet och att ju fler fall som avslöjas desto hårdare blir trycket mot de länder som fortfarande tillämpar dödsstraff:

– Amnestys arbete har väldigt stor betydelse, dels för att organisationen hela tiden påminner omvärlden om vad som pågår och dels för att man alltid är väldigt noggrann innan man går ut med fakta och information om olika fall. Det ger tyngd och trovärdighet till kampen. Jag tycker att det är viktigt idag för aktivister inom Amnesty att påminna olika nyhetsmedier om att dödsstraffet faktiskt ökar i världen, säger han.

nuläget har 102 av världens 195 stater avskaffat dödsstraffet i sin lagstiftning, samtidigt som länder som Saudiarabien, Kina och Iran regelbundet avrättar skyldiga eller oskyldigt dömda fångar på de mest bestialiska sätt. Jag frågar Lars Åke hur han ser på framtiden.

– För USA:s del så har det minskat, det vill säga färre personer avrättas och färre döms till döden. Men samtidigt är det några delstater som håller fast stenhårt vid det och båda presidentkandidaterna vill behålla det. Just nu är det 49 procent av den nordamerikanska befolkningen som är för dödsstraff och då är det ändå lågt om vi jämför med 1980 och 90-talen. Men generellt sett i världen så går det åt fel håll. De senaste två åren har antalet avrättningar ökat i länder som Indonesien och Pakistan, som man trodde var på väg att avskaffa dödsstraffet. Så jag är ganska pessimistisk på kort sikt, säger han.

Att USA fortsätter att tillåta och tillämpa dödsstraff legitimerar andra länder att också göra det, menar Lars Åke. Till exempel tror han att Japan skulle sluta med dödsstraff om USA avskaffade det, och kanske flera andra länder.

– USA sätter ribban, "kan de kan vi",

SISTA MÖTET. T-Rock och Lars Åke Augustsson den 9 september 2014. Nästa dag avrättades T-Rock.

FOTO: PRIVAT

tänker andra länder. Det är därför det är så farligt att det även i europeiska länder som Ungern och Polen nu höjs röster för att återinföra dödsstraff. Det går ju inte så länge de är med i EU, det skulle innebära slutet för EU. Turkiet avskaffade sitt dödsstraff relativt nyligen – år 2004 – för att de ville gå med i EU. Nu talar president Erdoğan för att dödsstraffet bör återinföras och att han struntar i Väst. Auktoritära regimer gör vad de tror är opportunt för stunden, säger Lars Åke.

"Dessutom är USA det enda land där du kan få kontakt med de dödsdömda fångarna."

Vad är då det effektivaste och starkaste medlet för att få ett land att avskaffa eller inte införa dödsstraff?

– Jag tror att ju mer demokratiskt och jämlikt ett land är, desto mindre risk finns det att människor vill ha dödsstraff, svarar Lars Åke. Och tvärtom, vilket vi ser idag i ett alltmer fascistiskt politiskt klimat i Europa och på andra håll. När det blir mer auktoritära styren och mindre demokrati blir också straffmetoderna hårdare och dödsstraff och tortyr mer användbara. Det är bara att följa Sveriges historia, ju mer demokratiskt Sverige blev desto mindre självklart blev det att tillåta dödsstraff. Här var det ju arbetarrörelsen, socialdemokraterna och liberalerna som såg till att dödsstraffet avskaffades 1921, vilket sammanföll med att kvinnor fick rösträtt och Sverige blev en riktig demokrati. ■■■

Ett annat Afghanistan

AFGHANISTANS ENDA GRIS OCH ANDRA VYKORT FRÅN IMPERIERNAS KYRKOGRÅRD

Ivar Andersen med bilder av Christoffer Hjalmarsson
Verbal förlag

I SNART 40 år har Afghanistan varit i krig och ingen kan se något slut på konflikten. Skribenten **Ivar Andersen** och fotografen **Christoffer Hjalmarsson** har gjort ett antal reportageresor till Afghanistan, landet som har reducerats till en spelplan för andras intressen. Vi får som läsare cricket-spelare, kvinnliga boxare, musikalisk subkultur, den kringresande internationella biståndscirkusen, homosexuella och djurskötarna som håller igång Kabul zoo. Vi möter också kvinnor som fängslats för att de för kärleks skull rymt hemifrån och så de svenska kvinnor och män som tjänstgjorde i Isaf-styrkan i norra Afghanistan.

Sammantaget ger Andersen en bred bild av Afghanistan och för också in sina egna tankar och reflektioner i berättelserna. Därmed blir det också en bok om journalistikens villkor där vissa historier har svårt att nå några läsare. Och Andersen berör också farorna som hotar och det säkerhetstänkande som journalister idag måste ha. Vi får en kuslig påminnelse om att även den mest erfarne journalist, som radions **Nils Horner**, kan drabbas av döden en vanlig marsdag i Kabul 2014.

Tillsammans med Hjalmarssons bilder blir detta en bok som fördjupar och förklarar det Afghanistan vi oftast möter i korta nyhetsnotiser om nya bomber och strider.

ULF B ANDERSSON

Ivar Andersen och Christoffer Hjalmarsson.

FOTO: MALIN SYDNE

LUNCHRAST. Textilarbetare på en fabrik i Gurgaon i norra Indien.

FOTO: ANINDITO MUKHERJEE/REUTERS/TT

Klädindustrins baksida

MODESLAVAR

Moa Kärnstrand och **Tobias Andersson Åkerblom**
Leopard förlag

DEN LILLA SVARTA: MODE-INDUSTRINS MÖRKA BAKSIDA

Gunilla Ander
Ordfront förlag

MED JÄMNA mellanrum kan vi läsa rubrikerna i tidningarna: "Sömmerskor svimmar dagligen i Kambodjas fabriker", "Hon syr H&M-kläder för 7 kronor i timmen", "Dödstalet stiger efter husras i Bangladesh".

Modföretagen som köper kläder från dessa fabriker beklagar situationen men hänvisar till komplexiteten i leverantörsledet och framförallt till dessa länders ansvar. Upprörda konsumenter uttalar sig i nyhetssändningar och sedan blir det tyst till nästa gång.

Det har saknats en dju-

pare analys av situationen och därför fyller boken "Modeslavar" av **Moa Kärnstrand** och **Tobias Andersson Åkerblom** en viktig funktion. Genom sin välskrivna och lättlästa bok lyckas de med sin ambition att förklara mekanismerna bakom den moderna klädindustrin.

Kärnstrand och Andersson Åkerblom visar hur leverantörsledets komplexitet i själva verket är textilindustrins affärsmodell, att inte äga fabriker ger dem flexibiliteten att snabbt kunna flytta produktionen till nästa låglöneland.

H&M:s ägare Stefan Persson citeras: "Det är en mycket okomplicerad bransch. Det gäller att hela tiden köpa billigare än man säljer."

Att man hela tiden pressar priserna på bekostnad av människors hälsa och rättigheter beskriver Kärnstrand och Andersson Åkerblom mycket skickligt

genom att förmedla personliga berättelser från arbetare i Bangladesh, Kina och Kambodja.

Det är en nackdel för Gunilla Ander att "Den lilla svarta" publiceras efter "Modeslavar", särskilt med tanke på att båda böcker lär tilltala samma läsarkrets. Mycket känns igen. Å andra sidan målar Ander upp en mer komplex bild. Det är inte enbart klädproduktionen som hon reflekterar över, utan hela modeindustrin.

En definitiv styrka i boken kommer från Anders tidigare granskning av bomullsodlingen (skildrad i boken "Bomull en solig historia" som gavs ut på Ordfront 2010). Hennes kunskap om hela produktionskedjan sätter klädindustrin i ett större sammanhang.

Den tydligaste och kanske viktigaste slutsatsen man som läsare kan dra är att situationen ser ut som den gör eftersom ingen är villig att betala priset för riktig hållbarhet, samt att stater inte tar sitt ansvar.

KATHLEEN MCCAUGHEY

ETT UPPVÄCKT LEJON

DET NYA KINA. DEN REPRESSIVA STORMAKTEN

Jojje Olsson
Historiska Media

I ÅR ÄR DET femtio år sedan Kulturrevolutionen inleddes i Kina. Unga rödgardister, pådrivna av **Mao Zedong**, drog fram genom landet och försökte med våld utplåna allt småborgerligt tänkande och leverne. Sedan dess har mycket hänt. Ekonomiska liberaliseringar har förändrat Kina och miljontals människor har lyfts ur fattigdom. Men vid sidan av de ekonomiska framgångarna hopar sig problemen.

I "Det nya Kina – den repressiva stormakten" belyser **Jojje Olsson** den kinesiska regimens olika utmaningar. Olsson är journalist med många års erfarenhet av att bevaka Kina och i boken skildrar han aktuella ämnen som den utbredda korruptionen, den omfattande miljöförstörelsen och förtrycket i Xinjiang. Mycket handlar om styrelseskicket. För om Kinas ekonomi moderniserats gäller inte detsamma för det poli-

tiska systemet. Kommunistpartiets maktmonopol är alltjämt intakt och Olsson visar vad det innebär. Den kinesiska staten lägger enorma resurser på att kontrollera medierna och kulturinstitutionerna används systematiskt för att öka befolkningens stöd för en "socialism med kinesiska förtecken".

En inte ovanlig föreställning, är att införandet av marknadsekonomi leder till en övergång till demokrati. Jojje Olsson visar att det knappast gäller Kina. Med **Xi Jinping** som president går utvecklingen snarare i motsatt riktning. Nationalism och patriotism frodas och Kina bedriver en allt mer aktiv utrikespolitik. "Lejonet har vaknat", sade Xi Jinping, vid ett besök i Frankrike, men intygade att det är ett "fredligt, civiliserat och trevligt lejon".

"Det nya Kina" ger en bred bild av vad som pågår i landet och Jojje Olsson förklarar pedagogiskt vilka problem regimen står inför och hur detta påverkar omvärlden. Men att bevaka Kina har sitt pris. Han nekas numera inresevisum i Kina. Ett "trevligt lejon"? Kanske mest bara ett lejon ändå.

CHRISTOFFER DAHLIN

EN FEMTE KOLONN?

SOVJETS BARNBARN. RYSSARNA I BALTISKUM.

Kalle Kniivilä
Bokförlaget Atlas

EFTER FÖRSTA världskriget blev Estland, Lettland och Litauen självständiga nationer men 1940 påtvingades de en anslutning till Sovjetunionen. När Nazityskland besegrats 1945 blev de baltiska staterna åter en del av Sovjet och under tiden fram till 1991 förändrades den etniska sammansättningen bland befolk-

ningen och i Lettlands huvudstad Riga är hälften av invånarna rysktalande. **Kalle Kniivilä** har denna gång gett sig ut på en resa till en grupp som efter Ukrainakriget har utpekats som potentiella femtekolonnare. Han har återigen lyckats skriva en bok där vi får ta del av människors drömmar och minnen i en tid där det både finns diskriminering mot rysktalande men också i många fall en skepsis mot grannen i öster. Boken är ett måste för alla som intresserar sig för Baltikum.

ULF B ANDERSSON

Genialisk bok

EVANGELIUM FÖR TROLL, HOPP OCH ANSVAR I FLYKTINGKRISENS TID
David Qviström
Verbum

IBLAND GÅR tiden snabbt och allt förändras. Denna höst känns det oändligt länge sedan som Medborgarplatsen i Stockholm var fylld av människor och statsminister **Stefan Löfvén** stod och talade om sin vision av ett Europa som inte bygger murar och alla partier, utom Sverigedemokraterna, verkade eniga om att asylrätten skulle ha en stark ställning i flyktingpolitiken i ett land som trots allt hör till de rikare i världen. Ett år senare tävlar Sverige om att hålla sig på EU:s miniminivå och de flesta partier slåss om att "vinna tillbaka" väljare från SD.

David Qviström, med ett förlutet som reporter på Kyrkans tidning, är en av de skickligaste svenska reporterna i att beskriva frågor om flykt och migration vilket han visade i "Nyttiga människor" som kom på Natur&Kultur 2014. Denna gång har han på ett genialiskt sätt låtit ett inre troll möta en inre idealist i en dialog om den verklighet som råder efter flyktinghösten 2015. Det är så skickligt gjort att texten måste avnjutas i korta stycken då den också kräver att läsaren tänker efter: Var står jag?

Samtidigt som Qviström står fast vid sin grundsyn att rätten att söka asyl måste försvaras och att humanismen måste genomsyra både människor och samhälle så tar han invändningarna om "volym" och "andrum" och "tillfälliga lagar" på allvar. Qviström använder sig av ett kristet perspektiv och det måste medges att de historiska parallellerna till kristen historia har ett värde även för läsare som är icke-kristna. **ULF B ANDERSSON**

I EXIL.
Stormuftin Hajj Amin al-Husseini i samtal med Adolf Hitler 1941.
FOTO: BUNDES-ARCHIV

Vi kommer inte undan historien

1947
Elisabeth Åsbrink
Natur&Kultur

GÅR DET ATT skriva en bok som förklarar allt från dagens israelisk-palestinska konflikt, konflikten i Kashmir, nazismens reorganisering och den globala jihadismens grund genom att använda sig av en kronologi av nyheter från 1947? Efter att ha läst **Elisabeth Åsbrinks** imponerande "1947" är det bara att svara obehjvigt ja på frågan.

Dessutom lyckas Åsbrink berätta om sin egen familjebakgrund och ger en stark och gripande berättelse om sin far, en av de som överlevde Förintelsen i Ungern. Det finns många delar i boken som känns som att de vore värda en egen bok av Åsbrink.

Här möter vi **Eric Blair** – mer känd som **George Orwell** – som ute på Jura i Atlanten skriver den bok om framtiden, "1984" som är ständigt levande och vi möter **Simone de Beauvoir** och den kärlek hon har funnit i **Nelson Algren** i Amerika medan hon skriver på "Det andra könet" och funderar på relationer. **Raphael Lemkin** är en ömklig figur, ensam och fattig, men som mot alla odds lyckas få med sig FN att arbeta fram en folkmordskonvention.

Om jag ska lyfta fram några av de historiska fakta som Åsbrink tar fram ur historiens glömska så är avsnitten om **Per Engdahl** och Malmörevelsen en väsentlig del av svensk historia. Medan nazister efter nederlaget flydde till Syd-

amerika, inte sällan till **Juan Peróns** Argentina, sitter Per Engdahl i Malmö och planerar för en väg ut ur nederlaget i Berlinbunkern 1945. Det är nu 1947 som grunden läggs till den rörelse som snart förenar italienska fascister, den engelske fascistledaren **Oswald Mosley**, den svenske miljonären **Carl-Ernfrid Carlberg**, **Jean-Marie Le Pen** och andra som också får stöd i arabvärlden, inte minst genom stormuftin av Jerusalem, **Hajj Amin al-Husseini** som under kriget hade flytt till Berlin 1941 och arbetade för att skapa muslimska SS-förband.

Åsbrink följer också två historiska processer som pågick 1947 och fick ödesdigra konsekvenser; FN:s arbete med att hitta en lösning för Palestina, som överlämnats till britterna av Nationernas förbund efter det Osmanska rikets nederlag i första världskriget, och kolonialmaktens uttåg ur Brittiska Indien, som ledde till uppdelningen i Indien och Pakistan med fruktansvärda folkfördrivningar och den ännu olösta konflikten kring Kashmir.

Hon lyfter också fram närmast osannolika sammanträffanden. Svensk-argentinaren **Ragnar Hagelin** får arbete på resebyrå i Vianord i Buenos Aires. Efter en tid förstår han att det är en nazistisk resebyrå och han säger upp sig. År 1978 kommer hans dotter, **Dagmar Hagelin**, att kidnappas och mördas av argentinsk militär som då styrde Argentina, det var den armén som 1947 fick utbildning av bland annat den svenske nazisten **Hans-Caspar Kreuger**.

ULF B ANDERSSON

SAGT & GJORT

"Jag röstade på Gus Hall"

CIA-chefen **John Brennan** berättade i höstas enligt CNN att han var livrädd när han första gången sökte sig till CIA och skulle genomgå lögnedektortest. Brennan fick frågan om han någonsin arbetat för en grupp som syftade till att störta USA. Han bestämde sig då för att berätta att han i presidentvalet 1980 hade röstat på **Gus Hall**, ledare för kommunistpartiet CPUSA, ett av de mest Sovjetvänliga partierna i världen. Det blev ändå jobb på CIA.

"Mänskliga rättigheter behöver inte medborgarskap, därför efterfrågar ismen för mänskliga rättigheter förstörandet av den nationella suveräniteten, speciellt i dagens Europa"

Tjeckiens före president **Vaclav Klaus** fick stående ovationer när han på Grand Hôtel i Stockholm förklarade att han tröttnat på mänskliga rättigheter. Klaus fick Frihetspriset av Sverigedemokraterna och deras europeiska partivänner.

"Oavbruten hädelse"

Musikalen "Jesus Christ Superstar" (1972) kan fortfarande skapa upprörda känslor. Den 17 oktober stoppades musikalen i den ryska staden Omsk sedan nationalistgruppen "Familj, kärlek och fosterland" hade kontaktat myndigheterna och påtalat att det handlar om "oavbruten hädelse".

"Grattis till Bob Dylan! Vi är stolta över att ha kämpat för mänskliga rättigheter tillsammans med honom"

Amnesty International gläds över att Svenska Akademien valde att ge **Bob Dylan** Nobelpriset i litteratur.

Grattis!

SEKULÄRT. Amnesty deltog när Riksmötet öppnades.

FOTO: VERA HÄGGBLOM

RIKSMÖTET ÖPPNAT – AMNESTY DELTOG

För första gången fanns det två ceremonier att välja på för riksdagsledamöterna när Riksmötet öppnades den 13 september. I Storkyrkan höll Svenska kyrkan gudstjänst. Amnesty medverkade vid Humanisternas sekulära ceremoni som drog fullt hus på Konstkademin.

Temat var mänskliga rättigheter och trosfrihet och Amnestys generalsekreterare **Anna Lindenfors** var en av talarna. Hon uppmanade de folkvalda att höja rösten mot stater som minskar utrymmet för det civila samhället och kränker sina medborgares rättigheter.

Bland deltagarna fanns ett antal riksdagsledamöter, kulturpersonligheter och tre ministrar. En av dem som föredrog det sekulära alternativet var inrikesminister **Anders Ygeman** (S):

– Eftersom jag inte är troende är det mer naturligt för mig att gå på en sekulär högtid. Men jag

tycker att det är bra att det finns religiösa högtider också för de som är troende.

Även riksdagledamoten **Amineh Kakabaveh** (V) var med under den sekulära högtidsstunden.

– Sverige är ett sekulärt land och det är viktigt att markera att det här finns andra alternativ än religionen för att skapa gemenskap. Kyrkorna är bra på många sätt när det gäller att ta upp andliga och filosofiska frågor, men det är lite konstigt att riksdagen ska börja året i kyrkan, förklarade **Amineh Kakabaveh**, som föddes in i en muslimsk familj men själv är ateist.

– Den här dagen firar vi den representativa demokratin, som handlar om att makten utgår från folket och inte från Gud, och därför är det viktigt med en sekulär ceremoni, sade **Christer Sturmark**, ordförande i förbundet Humanisterna.

VERA HÄGGBLOM

VARFÖR SWEDBANK?

Hej Amnesty Press,
Tack för intressanta och viktiga reportage och allt bra jobb ni alla gör!

I dag läste jag nummer 3, i slutet var en helsida med annons från Swedbank med reklam för Humanfonden. Jag tycker inte den är kongruent med Amnestys arbete. Fonden kanske är bra i sig men i en granskning Sveriges konsumenter och Diakonia gjorde var Swedbank värst i att investera i vapenföretag som kränker mänskliga rättigheter:

”Nästan 5 miljarder kronor har de (flera storbanker) investerat i företag som kränker de mänskliga rättigheterna genom att exportera vapen till bland annat Saudiarabien där vapnen bland annat används i konflikten i grannlandet Jemen. Miljarderna som investeras är svenskarnas sparpengar insatta på Swedbank, Danske Bank, Nordea, Handelsbanken, Skandia, Länsförsäkringar eller SEB. Swedbank är den största investeraren i vapenföretag med nästan 2,4 miljarder kronor.”

Swedbank vinner goodwill för sitt varumärke i annonsen medan Swedbank samtidigt gör oetiska investeringar. Jag är själv kund i Swedbank sedan lilla Föreningsbankens tid! Funderar dock på att byta om jag bara hittar ett annat alternativ som verkligen är etiskt.

Jag tycker Amnesty skulle kunna göra en insats och istället göra reklam för banker som jobbar för mänskliga rättigheter på riktigt (om de finns!) och kanske hjälpa oss i pensionssparardjungeln till etiska investeringar! Läste att IKFF (Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet) var engagerade i en rörelse för positiva investeringar. Låt oss bygga upp ett tryck på investeringar för mänskliga rättigheter!

Med vänlig hälsning,
Joakim Davidsson
Eskilstuna

SVAR:

Amnesty är med i initiativet Fair Finance Guide, den som publicerade rapporten om vapen, just för att vi vill öka trycket på bankerna att ta sitt ansvar.

Det är viktigt att poängtera att Amnesty inte har ett samarbete med Swedbank som helhet. Däremot är vi en av organisationerna som spararna kan välja att stödja genom sitt sparande i den specifika Humanfonden. Humanfonden betalar årligen ut två procent av sitt värde till de anslutna ideella organisationerna. Eftersom fonden har nolltolerans mot att investera i vapen har pengarna vi får ingen koppling till denna bransch. Däremot har Swedbank koppling till kontroversiell vapenexport genom andra fonder, och det är något vi försöker ändra på genom vårt medverkande i Fair Finance Guide.

Tack för att du engagerar dig.
Kathleen McCaughey
Sakkunnig företagsansvar,
svenska Amnesty

I SÄRKLASS!

AP är alltid bra men senaste numret var i särklass – det innehöll så mycket bra läsning. Ville bara tacka för det fina jobb ni gör!!!
Många hälsningar,

Lena Rösell
Somaliasamordnare, Amnesty

DET HÄR MED FLAGGOR

I nummer 3 av Amnesty Press finns två artiklar om Syrien, på sidan 6 och på sidorna 22–23. Båda artiklarna är illustrerade med syriska flaggor. På sidan 6 med den officiella syriska flaggan, med två gröna stjärnor.

På sidan 22–23 med FSA:s flagga (Fria Syriska Arméns flagga), med tre röda stjärnor.

Är detta medvetet gjort av redaktionen eller av okunskap om flaggornas betydelse?

För övrigt vill jag/vi i gruppen, passa på att tacka och gratulera för en alldeles utmärkt tidskrift, både innehålls- och layoutmässigt.

Claes-Göran Rylander
Grupp 276

SVAR:

Tack för påpekandet! Det här med flaggor är inte alltid lätt men i detta fall var det ett rent missstag. Amnesty Press använder den officiella syriska flaggan, liksom i normalfallen de flaggor som används av internationellt erkända stater. Sedan finns det specialfall; vi använder spanska republikens flagga om det handlar om Spanien före Francos seger 1939 och om det handlar om det kurdiska självstyret (KRG) i norra Irak kommer den flaggan användas. Likaså kan bland annat Västsaharas och Palestinas flaggor vara relevanta.

Red

TACK FÖR EN BRA TIDNING!

Några saker jag gillar:

► Tidningen är matig, känns som en bra och tillräckligt omfattande blandning av notiser och djupare reportage.

► Känslan av att ni följer upp vad som händer runt om i världen, inte bara skriver om det som är på tapeten.

► Tonen som är saklig men inte torr. Många skriver om den här typen av frågor med mer patos än logos, men kan inte minnas att jag känt så för er tidning.

► Formgivningen är också behaglig och lättillgänglig. Med tanke på hur många välmenande försök till medlemstidningar man får stå ut med från andra organisationer är detta ett ljus (!) i mörkret!

Erik Hedberg, Linköping

VARJE ÅR UTFÄRDAR Amnesty International hundratals blixaktioner. Det kan handla om samvetsfångar som har fängslats, dödsdömda fångar där en avrättning är nära

förestående, flyktingar som vägras söka asyl eller hotad yttrandefrihet. Amnesty Press väljer ut tre fall i varje nummer.

Tio års fängelse för ungdomsaktivist

 DEN 25 OKTOBER dömdes **Giyas Ibrahimov** till tio års fängelse. Han tillhör ungdomsrörelsen NIDA som arbetar för stärkt demokrati i Azerbajdzjan och Amnesty betraktar honom som samvetsfånge. Domstolen fann honom skyldig till innehav av heroin men åtalet betraktas som fabricerat. Giyas Ibrahimov greps den 10 maj tillsammans med **Bayram Mammadov** som också är åtalad för narkotikainnehav. Den 9 maj hade de målat politisk graffiti och obsceniteter på en staty av förre presidenten **Heidar Alijev**, far till nuvarande presidenten. De lade ut en bild på Facebook av graffiti.

SKRIV TILL:
President Ilham Aliyev
Office of the President of Azerbaijan
19 Istiqlaliyyat Street
Baku AZ1066, Azerbajdzjan
E-post: office@pa.gov.az

Dear President,
On October 25 youth activist Giyas Ibrahimov was sentenced to 10 years in prison, charged with drug possession. I have reason to believe that these charges were fabricated. The human rights organisation Amnesty International has documented this practice in other cases against activists and human rights defenders.

I call on the authorities to release Giyas Ibrahimov immediately as he is a prisoners of conscience prosecuted exercising his right to freedom of expression.

I urge you, President Aliyev, to ensure a full respect for and protection of the rights to freedom of expression, association and assembly in Azerbaijan.
Respectfully,

DATUM: Kontakta Amnesty Press om du tänker skriva efter 8 december.

Ännu ingen dom mot Nabeel Rajab

 DEN 31 OKTOBER hölls rättegångsförhandling i Bahrains huvudstad Manama mot samvetsfånge **Nabeel Rajab**, ordförande i människorättsorganisationen BCHR. Domstolen sköt upp förhandlingen till 15 december. Ambassadrepresentanter från Frankrike, Italien, Spanien, Storbritannien och USA var närvarande i rättsalen. Nabeel Rajab har suttit häktad sedan 13 juni 2016. Nabeel Rajab har på twitter kommenterat kriget i Jemen och uppgifter om tortyr i Jawfängelse. Åtalspunkterna handlar om "förolämpande av främmande makt", "förolämpning av offentliga myndigheter" och "spridande av falska rykten i krigstid". Sedan New York Times den 4 september publicerade ett inlägg av Nabeel Rajab har ett separat åtal väckts med anledning av artikeln.

SKRIV TILL:
Minister of Interior
Shaikh Rashid bin 'Abdullah Al Khalifa
Ministry of Interior
P.O. Box 13, al-Manama, Bahrain
E-post: info@interior.gov.bh

Your Excellency,
The President of the Bahrain Centre for Human Rights, Nabeel Rajab, has been on trial since July on charges of "spreading false rumours in time of war", "insulting public authorities" and "insulting a foreign country".

I have reason to believe that Nabeel Rajab has been detained solely for peacefully exercising his right to freedom of expression, and call for his immediate and unconditional release, as he is a prisoner of conscience.

I urge Your Excellency to ensure that the right to freedom of expression is upheld.
Respectfully,

DATUM: Kontakta Amnesty Press om du tänker skriva efter 13 december.

Fredsbyn hotas av paramilitär

 DEN 23 MARS 1997 utropade en rad byar i kommunen Apartadó i nordvästra Colombia att de står utanför den väpnade konflikt som har pågått sedan 1964. Fredssamhället San José de Apartadó har fått stor uppmärksamhet som positivt exempel men priset har varit högt då över 200 medlemmar har dödat eller "försvunnit". I höst har oron ökat då paramilitärer från en grupp som kallar sig AGC har slagit läger bland fredsbyarna och hotat att döda personer.

SKRIV TILL:
Señor Juan Manuel Santos
Presidente de la República
Palacio de Nariño, Carrera 8 No.7-26
Bogotá, Colombia
Fax: +57 1 596 0631

Excmo. Sr. Presidente Santos,
Permitame expresar mi preocupación por la seguridad de los miembros de la Comunidad de Paz de San José de Apartadó y otros civiles que viven en la zona. En los últimos meses ha habido un incremento de la actividad paramilitar, y los miembros de la comunidad han informado de que los paramilitares los han amenazado y les han dicho que están en la zona para quedarse.

Insto a las autoridades que emprendan acciones inmediatas para disolver los grupos paramilitares y romper sus vínculos con las fuerzas de seguridad, de acuerdo con los compromisos expresos formulados por el gobierno.
Respetuosamente,

DATUM: Kontakta Amnesty Press om du tänker skriva efter 13 december.

Ovanstående vädjandebrev finns också på amnestypress.se (längst upp i högra hörnet).

BOURGU, DARFUR EFTER ATTACKEN 8 APRIL 2016

**HJÄLP OSS ANALYSERA SATELLITBILDER
BLI EN AMNESTY DECODER**

VAR ÅR BRUNNEN?

HÄR FANNS
TIDIGARE EN HEL BY

HÄR LÅG EN SKOLA
FÖR ETT ÅR SEDAN

VI BEHÖVER BEVIS FÖR ATT STOPPA ÖVERGREPPEN.
AGERA FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER. GÅ IN PÅ DECODEDARFUR.ORG

DigitalGlobe

AMNESTY
INTERNATIONAL

Kan en lott förhindra brott mot de mänskliga rättigheterna?

Vår övertygelse är att världen blir bättre med starka ideella organisationer. Det är därför PostkodLotteriet finns – för att ge överskottet till 56 utvalda ideella organisationer som arbetar för bättre villkor för människor, djur och natur.

Sedan PostkodLotteriet startade har organisationerna fått dela på 7,2 miljarder kronor. 113 miljoner har gått till Amnesty International.

Hur är det då, kan en lott förhindra brott mot de mänskliga rättigheterna? Nej, tyvärr. Det vore väldigt förenklat att se det på det sättet. Men den som köper en lott i PostkodLotteriet bidrar till att viktiga organisationer kan göra bra saker, som till exempel att kämpa för att de mänskliga rättigheterna ska gälla för alla, alltid.

Stort tack Amnesty för allt ni gör, och stort tack alla lottköpare som möjliggör så mycket!

#postkodeffekten

Putte Nelsson är vinstudelarare
i PostkodLotteriet.

HÄLSNINGAR TILL FÅNGAR

Amnesty arbetar för och med personerna nedan och du kan bidra genom att skicka en personlig hälsning till någon eller några av dem, till exempel "You are not forgotten", "I am thinking of you" eller liknande. Välj gärna ett kort med vackert naturmotiv.

ILHAM TOHTI - KINA

Ilham Tohti, ekonomiprofessor och en välkänd kritiker av Kinas etniska och religiösa politik i autonoma regionen Xinjiang, dömdes till livstids fängelse den 23 september 2014. Han anklagades för "separatism". Ilham Tohti har i många år arbetat för att främja dialog och förståelse mellan uigurer och hankineser.

Skriv en hälsning:

Ilham Tohti
Xinjiang Uighur Autonomous Region No. 1 Prison
No. 215 Hebei Donglu
Urumqi, Xinjiang Uighur Autonomous Region
830013 Folkrepubliken Kina

ROSMIT MANTILLA - VENEZUELA

Rosmit Mantilla, medlem av oppositionspartiet Voluntad (Folkliga Viljan), sitter fängslad i säkerhetspolisens högkvarter sedan 2 maj 2014. Han är bland annat anklagad för uppmaning till brott och hot, mordbrand och skadegörelse, och om han fälls riskerar han 35 års fängelse. Rosmit Mantilla, som är aktiv hbtq-aktivist har varit en uttalad kritiker av bristen på framsteg när det gäller hbtq-rättigheter i Venezuela.

Skriv en hälsning via Amnesty Venezuela:

Rosmit Mantilla
c/o Amnistía Internacional Venezuela
Torre Phelps piso 17, oficina 17 A
Av. La Salle, Plaza Venezuela
Caracas, DC. CP 1050
Venezuela

AZIMJAN ASKAROV - KIRGIZISTAN

Människorättsförsvararen Azimjan Askarov dömdes till livstids fängelse i september 2010 baserat på anklagelser som tros vara fabricerade för att hindra hans arbete. Han har dokumenterat polismisshandel i södra Kirgizistan under många år, och i juni 2010 dokumenterade han det våld som bröt ut i södra Kirgizistan mellan etniska uzbekar och kirgiser.

Skriv en hälsning:

Azimjan Askarov
Koloniya No. 47
Bishkek
Kirgizistan

MOHAMED MKHAÏTIR - MAURETANIEN

Bloggaren Mohamed Mkhaitir dömdes till döden den 24 december 2014 för "avfällighet". Anledningen var några texter han publicerat på sin blogg i december 2013, där han ifrågasatte några beslut som fattats av profeten Muhammed under islams heliga krig år 624. Han anklagade också det mauritanska samhället för användningen av religion för att "marginalisera vissa sociala kategorier som" moualamines (smeder), ättlingar till slavar och grioter".

Skriv en hälsning:

Mohamed Ould Cheikh Mkhaitir
Maison d'Arret Correctional
Nouadhibou
Mauretanien

NARGES MOHAMMADI - IRAN

Den iranska människorättsaktivisten Narges Mohammadi dömdes i maj 2016 till 16 års fängelse, bland annat för att "ha grundat en olaglig grupp" och "spridit propaganda mot systemet". Hon har arbetat för att avskaffa dödsstraffet i Iran och varit aktiv i olika organisationer i det iranska civilsamhället. Narges som i åratal har trakasserats av myndigheterna avtjänar redan ett sexårigt straff. Svenska regeringens Per Anger-pris tilldelades Narges Mohammadi 2011.

Skriv en hälsning via Narges make:

Narges Mohammadi
c/o Taghi Rahmani
25-35 Boulevard de Belleville
Paris 11
Frankrike

MINSKAT UTRYMME FÖR MR-FRÅGOR

I flera länder runt om i världen minskar civilsamhällets utrymme och möjligheter att stödja människorättsförsvarare och verka mot diskriminering. Det hotar demokratin och de mänskliga rättigheterna.

Det civila samhället har en central roll vad det gäller att skydda och främja de mänskliga rättigheterna. Dessvärre ser vi en global utveckling där människorättsorganisationer och människorättsförsvarare möter ett allt hårdare klimat. I land efter land införs betydande begränsningar av civilsamhällets handlingsutrymme och resurser. Organisationens möjligheter att ta emot stöd från andra länder begränsas och restriktioner kring vilken verksamhet som får bedrivas införs på flera håll i världen.

I många länder utsätts människorättsförsvarare för hot, förföljelse, trakasserier och fara för sitt eget liv eller sin frihet. Ny teknik som möjliggör övervakning på nätet används också flitigt mot MR-försvarare. Att många regimer använder sig av vaga och falska anklagelser, husrannsakingar av lokaler, godtyckliga gripanden och rättsprocesser med mera i syfte att begränsa och förhindra organisationers och personers möjlighet att arbeta för att stater ska respektera de mänskliga rättigheterna är en mycket oroväckande utveckling.

Det krympande handlingsutrymmet ökar i förlängningen riskerna - inte bara för människorättsförsvararna själva, utan även för samhällets redan diskriminerade och utsatta grupper. Denna utveckling sker i länder i så gott som alla världsdelar och innebär således ett bakslag för den demokratiska utvecklingen globalt.

Här har Amnesty International en mycket viktig roll att spela. Genom att belysa människorättsförsvarares roll

och arbete samt de kränkningar de utsätts för möjliggör vi förändring. Genom påverkansarbete och mobilisering ska vi förmå stater att erkänna det viktiga arbete som människorättsförsvarare utför, samt ge dem det skydd de behöver. I maj 2017 startar därför Amnesty en globala kampanj kring dessa frågor. Svenska sektionen kommer naturligtvis att delta i kampanjen.

Genom Amnestyfonden, en stiftelse inom svenska Amnesty, har vi också möjlighet att ge bistånd till människorättsförsvarare, människorättsorganisationer och nätverk som verkar för respekten för demokrati och mänskliga rättigheter. Amnestyfondens MR-bistånd är flexibelt så tillvida att det kan vara ett stöd även för organisationer verksamma i hårt reglerade miljöer, så som exempelvis lokala organisationer som, av formella skäl, inte kan komma ifråga för stöd från traditionella biståndsorganisationer. Biståndet kan också gå till människorättsförsvarare som exempelvis behöver fly till en säker plats, medicinsk rehabilitering eller rättshjälp.

Att kunna komplettera vårt strategiska påverkansarbete med bistånd känns både viktigt och relevant, varför frågor kring hur vi bättre kan samverka mellan sektionensstyrelsen och Amnestyfonden är en viktig fråga framöver.

AMANDA JACKSON, STYRELSELEDAMOT

STYRELSENS HÖRNA

ENGAGERA DIG I AMNESTY - BOHUSLÄN OCH NORRA ÄLVSBORG.

I distrikt Bohuslän och norra Älvsborg finns sex arbetsgrupper. Dessa är geografiskt utspridda i Borås, Ljungskile, Lysekil, Trollhättan, Sollebrunn och Vårgårda. Dessutom finns ungdomsgrupper i Trollhättan och Borås.

Distriktet har arbetsgrupper som funnits länge och bygger sin verksamhet på en stor erfarenhet och engagemang. Ett resultat av distriktets gedigna arbete var att arbetsgrupperna arrangerade sektionens årsmöte, 2002. Idag finns fortsatt både gott arbete i respektive arbetsgrupper och i vårt gemensamma distrikt.

Distriktet strävar efter **medlemsfyringring** genom exempelvis skolinformation och stöd till studentgrupper. Viktigt i distriktsarbetet är att också behålla och utöka befintliga lokala arbetsgrupper.

Arbetet i en lokal arbetsgrupp speglas av världsläget och som medlem kan du **påverka och bidra med dina kunskaper** om mänskliga rättigheter. Det finns också ett gott stöd för arbetsgrupper från Amnesty centralt i form information och gemensamma kampanjer. Ett sådant exempel är "Stoppa blodbadet i Syrien".

Arbetsgrupperna i distriktet arbetar också med sektionens prioriterade kampanjer. Varje arbetsgrupp formar sin verksamhet utifrån Amnestys mandat och ortens förutsättningar.

Genom **utåtriktad verksamhet** når man människor som är nyfikna på vår organisation. Det stimulerar oss till att vi utveckla vår kunskap om mänskliga rättigheter.

Varmt välkommen att ta kontakt med oss om du vill veta mer om vårt viktiga arbete. Vi behöver fler som engagerar sig i lokala arbetsgrupper.

Kontaktperson för distriktet: Marie Blomquist, blomquistmarie@gmail.com

Amnesty International Stockholms årsmöte 2017

Datum: 6 februari

Tid: Kl. 18.30

Plats: Sändersalen i ABF-huset, Sveavägen 41

Varmt välkommen till Amnesty International Stockholms distriktsårsmöte. För dig som är medlem i Amnesty International och boende inom stockholmsområdet är detta din möjlighet att vara med och påverka distriktets riktning under 2017. Under årsmöte kommer det bl.a. väljas en ny distriktsstyrelse, budget kommer antas, förtroendevalda kommer väljas och verksamhetsplanen ska klubbas. Du får även möjligheten att höra vilka aktiviteter som genomförts under 2016 och vilket arbete både distriktets grupper samt styrelse har fokuserat på.

Vet du någon som borde vara med i styrelsen? Skicka dina förslag till valberedningen på stockholm.valberedning@mail.amnesty.se.

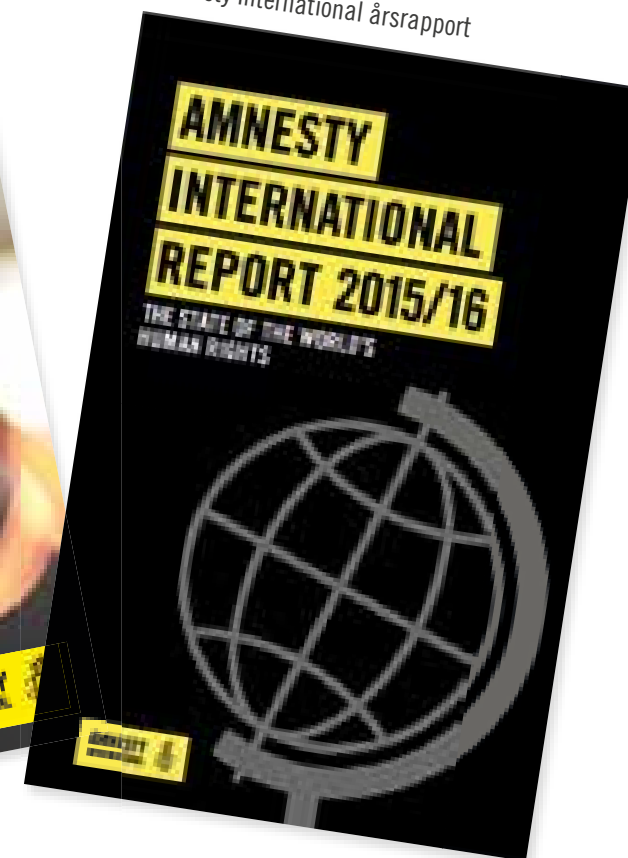
Alla är varmt välkomna. Använd din röst och var med och påverka!

OBS! Motionsstopp är fastslaget till den 9 januari och motioner skickas till info.stockholm@mail.amnesty.se

Svenska sektionens årsberättelse
med årsredovisning

Amnesty International årsrapport

PRESENTER TILL DIG

SJÄLV OCH ANDRA - FÖR

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

WWW.AMNESTY.SE/BUTIK

Blockljus 179 kr

GOD JUL

Julklappskort 100 kr

T-shirt 260 kr

BESTÄLLNINGSKUPONG

Beställ Amnestys årsrapport 2015/2016.

Rapporten beskriver människorättssituationen i 160 länder och innehåller även sammanfattningar för varje världsdel. Kostnad 200 kr + porto.

- Ja, jag beställer Amnestys årsrapport
- Ja, jag beställer svenska sektionens årsredovisning 2015.
Vi skickar den mot portokostnad.
- Ja, jag vill prenumenera på Amnesty Press.
4 nr per år kostar 200 kr. Skicka mig ett inbetalningskort. Som medlem får du Amnesty Press automatiskt.

FÖR- OCH EFTERNAMN:

ADRESS:

POSTNUMMER OCH ORT:

TELEFONNUMMER:

Beställ via e-post: distributionen@amnesty.se eller skicka in kupongen i ett kuvert till Amnesty International, svarspost 110 610 800, box 4719, 116 92 Stockholm

Kom till
Stockholm
den 5-7 maj!

KOM PÅ AMNESTY INTERNATIONALS ÅRSMÖTE 5-7 MAJ!

VI BEHÖVER DIN RÖST!

Ge av din tid för en bättre värld, när vi tillsammans arbetar för samma sak uppstår en kraft som kan förändra världen. Engagera dig, diskutera, argumentera, skratta, bli berörd, träffa likasinnade men framförallt var med och arbeta för att mänskliga rättigheter ska gälla alla, alltid!

DIN CHANS ATT PÅVERKA

Skicka din motion till arsmotet@amnesty.se.

MOTIONSSTOPP: 10 FEBRUARI 2017

ANMÄL DIG HÄR

www.amnesty.se/arsmotet

AMNESTY
INTERNATIONAL

VILL DU VETA MER OM **ASYLRÄTT** OCH AMNESTYS ARBETE MED **FLYKTINGAR** OCH **MIGRANTER**?

Då är du som är medlem
välkommen att anmäla dig till
en av våra grundutbildningar.

De två kommande går av stapeln i:

MALMÖ 10-11 december

STOCKHOLM 28-29 januari

Utbildningarna är två dagar långa; lördagar 11-18 och söndagar 10-15. Vi bjuder på lunch och kaffe/te plus bullar. Alla som har gått en grundutbildning och som särskilt vill bli aktiva med frågor inom flykting-och migration kan anmäla sitt intresse för att bli flykting-och migrationssamordnare och/eller att ingå i en av våra försvarsgrupper.

Välkommen att anmäla dig hos
madelaine.seidlitz@amnesty.se

Antalet platser är begränsade.

VILL DU GÖRA MER?

Nu söker valberedningen kandidater som vill engagera sig i svenska sektionens styrelse, Amnestyfondens styrelse och granskningskommittén.

NOMINERINGSSTOPP: 15 FEBRUARI

Läs mer på amnesty.se/kandidat eller skicka ett mejl till valberedningen@amnesty.se

AMNESTY
INTERNATIONAL

POSTTIDNING B

Avsändare:
Amnesty International
Box 4719
116 92 Stockholm

Begränsad eftersändning.
Vid definitiv eftersändning återsänds
försändelsen med den nya adressen
på baksidan (ej adressidan):

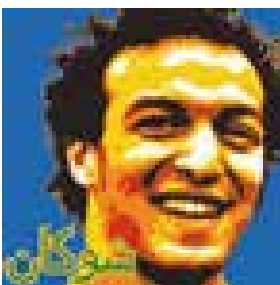
ANNONS

TRÄFFA AMNESTY I VINTER

© Ai Weiwei

EDWARD SNOWDEN USA
Avslöjade massövervakning
– riskerar fängelsestraff

© Ai Weiwei

MAHMOUD ABU ZEID
"SHAWKAN" EGYPTEN
Fotograferade demonstration
– riskerar dödsstraff

© Ai Weiwei

ZEYNAB JALALIAN IRAN
Kämpade för kurdernas rättigheter
– dömdes till 30 års fängelse

© Ai Weiwei

MÁXIMA ACUÑA PERU
Försvaret sin mark
– trakasseras av gruvbolag

Under perioden **7 november till 18 december** kan du träffa Amnestygrupper runt om i Sverige och agera för dessa fyra personer. I Uppsala planeras till exempel en föreläsning om Zeynab, och bor du i Lund kan du se en film om

Mxima. Räkna också med att vi dyker upp på en och annan julmarknad! Läs mer om var och när du kan träffa oss i Amnestys kalendarium på amnesty.se. Du kan också agera i kampanjen på amnesty.se/skriv